

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ**

ЛАТИНСЬКА МОВА ТА МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Частина III. Фармацевтична термінологія

ПРАКТИКУМ

для самостійної роботи студентів

I курсу медичних факультетів

(для спеціальностей 221 «Стоматологія», 222 «Медицина»,
224 «Технології медичної діагностики та лікування» спеціалізація «Лабораторна діагностика»,
227 «Фізична терапія, ерготерапія», 228 «Педіатрія»
та студентів-іноземних громадян I курсу спеціальності 222 «Медицина»

**Запоріжжя
2019**

УДК 811.124(075.8)

Л90

*Практикум рекомендовано до видання Центральною методичною радою
Запорізького державного медичного університету
(протокол № 4 від _____ 2019 р.)*

Рецензенти:

А.І. Авраменко – канд. фарм. наук, доцент кафедри фізіологічної хімії Запорізького державного медичного університету.

О. В. Сидоренко – канд. філол. наук, доцент, доцент кафедри культурології та українознавства Запорізького державного медичного університету.

Автори-укладачі:

А.В. Олексієнко – канд. філол. наук, старший викладач кафедри іноземних мов Запорізького державного медичного університету.

Ю.С. Скрипник – канд. філол. наук, завідувач секції латинської мови, старший викладач кафедри іноземних мов Запорізького державного медичного університету.

Л90 **Латинська мова та медична термінологія. У 3-х ч. Ч. 3: Фармацевтична термінологія:** практикум для самостійної роботи студентів. І курсу мед. ф-тів (для спеціальностей 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 224 «Технології медичної діагностики та лікування» спеціалізація «Лабораторна діагностика», 227 «Фізична терапія, ерготерапія», 228 «Педіатрія») та студентів-іноземних громадян І курсу спеціальності 222 «Медицина»/ авт.-уклад. А.В. Олексієнко, Ю.С. Скрипник. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. –109 с.

Практикум призначено для студентів І курсу медичних факультетів спеціальностей 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 224 «Технології медичної діагностики та лікування» спеціалізація «Лабораторна діагностика», 227 «Фізична терапія, ерготерапія», 228 «Педіатрія та студентів-іноземних громадян з українською мовою навчання І курсу спеціальності 222 «Медицина». Його можна використовувати як для самостійного опрацювання навчального матеріалу, так і для додаткового, більш глибокого осмислення розділу «Клінічна термінологія» у межах дисципліни «Латинська мова та медична термінологія».

УДК 811.124(075.8)

©Олексієнко А.В., Скрипник Ю.С.,
2019©ЗДМУ, 2019

Зміст

<i>Передмова</i>	4
<i>Хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів, кислот, солей, оксидів, складних ефірів</i>	5
<i>Відомості про фармацевтичну термінологію. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів</i>	15
<i>Рецепт, його структура. Розгорнуті і скорочені прописи рецептів.</i>	
<i>Латинськаноменклатура лікарських форм. Додаткові написи в рецептах.</i>	
<i>Найуживаніші дієслівні форми у рецепті</i>	27
<i>Рецепт. Виписування рецептів на рідкі лікарські форми. Скорочення в рецептах</i>	37
<i>Рецепт. Виписування рецептів на м'які лікарські форми. Скорочення в рецептах</i>	49
<i>Рецепт. Виписування рецептів на тверді лікарські форми. Скорочення в рецептах</i>	60
<i>Додаток 1. Класифікація лікарських форм за шляхом введення/застосування за Наказом МОЗ України від 26.06.2002 р. № 235</i>	75
<i>Додаток 2. Скорочення в рецептах</i>	86
<i>Додаток 3. Назви основних лікарських рослин в картинках</i>	88
<i>Додаток 4. Найбільш часто використана рослинна сировина для приготування відварів і настоїв</i>	97
<i>Додаток 5. УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКО-ЛАТИНСЬКИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ СЛОВНИК</i>	99
<i>СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ</i>	110

Передмова

Практикум для самостійної роботи студентів укладений згідно з робочою програмою дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» відповідно до Стандарту вищої освіти України магістра галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 222 «Медицина», 224 «Технології медичної діагностики та лікування», спеціалізація «Лабораторна діагностика», 227 «Фізична терапія, ерготерапія», 228 «Педіатрія», 221 «Стоматологія» за навчальним планом, затвердженим наказом МОЗ України «Про заходи щодо реалізації положень Болонської декларації у системі вищої медичної та фармацевтичної освіти» від 22.03. 04 №148 освітньої програми «Медицина», «Технології медичної діагностики та лікування», «Фізична терапія, ерготерапія», «Педіатрія», «Стоматологія».

Практикум можна використовувати як для самостійного опрацювання навчального матеріалу, так і для додаткового, більш глибокого осмислення розділу «Фармацевтична термінологія» у межах дисципліни «Латинська мова та медична термінологія».

Кожна тема містить вичерпну теоретичну інформацію, викладену таким чином, щоб наштовхнути студента на самостійне її опанування. Також кожна тема містить вправи, що дозволяють розвивати в учнях мовну та професійну компетентність.

Більшість тематичних блоків також містить вправи, що дозволяють провести паралель між латиною мовною та англійською анатомічною термінологією, що може стати в нагоді при підготовці до фахових іспитів, в тому числі до ЄДКІ.

Додатки представлені списком найуживаніших скорочень, а також тримовним словником, що дозволить студентам краще орієнтуватися в граматичній термінології.

Послідовність розміщення теоретичного і практичного матеріалу представлено відповідно до принципів сучасної методики викладання спеціальних дисциплін, до яких і належить латина.

*Хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів,
кислот, солей, оксидів, складних ефірів.*

Тема

1

Мета: Знати назви хімічних елементів, сполук. Вміти складати назви кислот, солей, складних ефірів. Вміти аналізувати та переводити фармацевтичні терміни.

Назви хімічних елементів

Всі назви хімічних елементів – це іменники II відміни середнього роду із закінченням **-um**, які пишуться з великої літери:

<i>Українська назва хімічного елемента</i>	<i>Латинська назва хімічного елемента</i>	<i>Хімічний знак (позначення)</i>
Алюміній	Aluminium	Al
Аргентум(срібло)	Argentum	Ag
Аурум	Aurum	Au
Барій	Barium	Ba
Берилій	Beryllium	Be
Бісмут	Bismuthum	Bi
Бор	Borium	B
Бром	Bromum	Br
Гелій	Helium	He
Гідроген(водень)	Hydrogenium	H
Йод (Іод)	Iodum	I
Калій	Kalium	K
Кальцій	Calcium	Ca
Карбон(вугілля)	Carboneum	C
Кобальт	Cobaltum	Co
Купрум	Cuprum	Cu

Літій	Lithium	Li
Магній	Magnesium	Mg
Манган	Manganum	Mn
Меркурій(ртуть)	Hydrargyrum	Hg
Натрій	Natrium	Na
Нікель (Нікол)	Niccolum	Ni
Нітроген(азот)	Nitrogenium	N
Оксиген(кисень)	Oxygenium	O
Платина	Platinum	Pt
Плюмбум(свинець)	Plumbum	Pb
Полоній	Polonium	Po
Селен	Selenium	Se
Силіцій	Silicium	Si
Стронцій	Strontium	Sr
Сульфур(сірка)	Sulfur	S
Талій	Thallium	Tl
Ферум(залізо)	Ferrum	Fe
Фосфор	Phosphorus	P
Хлор	Clorum	Cl
Хром	Chromium	Cr
Цинк	Zincum	Zn

Виключення: Phosphorus, ім–фосфор, Sulfur, urisn–сульфур (сірка).

Запам'ятайте! Деякі хімічні елементи в західній номенклатурі мають іншу назву:

<i>Назва хім. елемента</i>	<i>Назва у вітчизняній номенклатурі</i>	<i>Назва в західній номенклатурі</i>
Hg	Hydrargyrum	Mercurium
K	Kalium	Potassium

Na

Natrium

Sodium

Sb

Stibium

Antimonium

Назви кислот

Назви кислот будуються за наступною схемою:

Наприклад: *acidumascorbinicum* - аскорбінова кислота

Ступінь окислення	Переклад назв кислот		Приклад
	Укр. суфікс	Лат. суфікс	
Кислоти з максимальним ступенем окислення кислотоутворюючого елемента	-на/-атна	-icum	acidum sulfuricum – сульфатна (сірчана) кислота
Кислоти з низьким ступенем окислення кислотоутворюючого елемента	-иста/-ітна	-osum	acidum sulfurosum – сульфітна (сірчиста) кислота
Безкисневі кислоти	-воднева/ гідро-	hydro-...-icum	acidum hydrochloricum – хлороводнева (хлоридна) кислота
Органічні кислоти	-на	-icum	acidum aceticum – оцтова кислота

Запам'ятайте назви деяких кислот!

acidumaceticum– кислота	оцтова	acidumcitricum– кислота	лимонна
acidumacetylsalicylicum– ацетилсаліцилова кислота		acidumfolicum–	фолієва
acidumarsenicicum– арсенатна (миш'якова)		acidumformicicum–	мурашина кислота
		acidumhydrocyanicum–	синильна

<i>кислота</i> acidumarsenicum- <i>арсенітна</i> <i>(миш'яковиста)</i> <i>кислота</i>	<i>(ціаніста) кислота</i> acidumlacticum- <i>молочна</i> <i>кислота</i>
acidumascorbinicum- <i>аскорбінова</i> <i>кислота</i>	acidumnicotinicum- <i>нікотинова</i> <i>кислота</i>
acidumbromicum- <i>ароматна</i> <i>(бромистоводнева)</i> <i>кислота</i>	acidumoxalicum- <i>щавлева</i> <i>кислота</i>
acidumbenzoicum- <i>бензойна кислота</i>	acidumsuccinicum- <i>бурштинова</i> <i>кислота</i>
acidumbutyricum- <i>масляна</i> <i>кислота</i>	acidumtartaricum- <i>винна</i> <i>(виннокам'яна)</i> <i>кислота</i>
acidumcarbonicum- <i>вугільна кислота</i>	

Назви оксидів, пероксидів, гідроксидів

Будуються за схемою:

Назви аніонів виражені іменниками II відміни середнього роду і вживаються згідно відмінка контексту:

oxidum, in - оксид

hydroxidum, in - гідроксид

peroxidum, in - пероксид

Наприклад:

Zinzioxidum - оксид цинка

Hydrogeniiperoxidum - пероксид водня

Aluminihydroxidum - гідроксид алюмінію

Закис виражається прикметником *oxydulatus*, *a*, *um*(закисний), який узгоджується з навою катіону. Наприклад:

Nitrogeniumoxydulatum - закис азота (закисний азот)

Ferrumoxydulatum - закис заліза (закисне залізо)

Назви солей

Будуються за схемою:

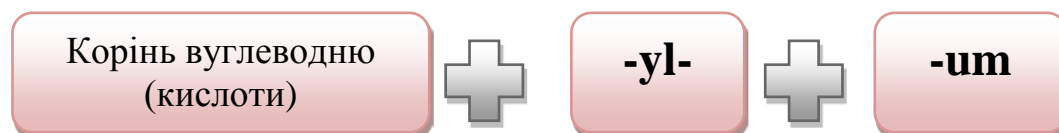

Переклад назв солей

Ступінь окислення	Укр. суфікс	Лат. суфікс	Приклад
Солі з найбільшим ступенем окислення	-ат, -ату	-as, atis	Natrii sulfas (Natrii sulfatis) – сульфат натрію
Солі з меншим ступенем окислення	-ит, -иту	-is, itis	Natrii nitris (Natrii nitritis) – нітрит натрію
Безкисневі солі	-ід, -іду	-idum, i	Natrii bromidum (Natrii bromidi) – бромід натрію
Кислі солі	гідро-	hydro-	Natrii hydrocarbonas – гідрокарбонат натрію
Основні солі	основний	sub-...-as	Bismuthi subnitras – основний нітрат вісмуту
Органічні солі калію та натрію	-калій/ -натрій	-kalium/ -natrium	Norsulfazolium-natrium – норсульфазол-натрій

Найменування вуглеводневих радикалів

Будуються за схемою:

Запам'ятайте назви груп радикалів:

aeth + yl + ium

aethylum (етил)

acet + yl + ium	acetylium (ацетил)
benz + yl + ium	benzylium (бензил)
meth + yl + ium	methylium (метил)
phen + yl + ium	phenylium (феніл)

Найменування вуглеводневих радикалів зазвичай входять до складу складних слів – назв лікарських речовин:

Trichloroethylenum - *трихлоретилен*

Benzylpenicillinum - *бензилпеніцилін*

Вкрай рідко найменування вуглеводневих радикалів виступають в якості самостійних слів (як правило, в найменуваннях **ефірів**):

Amylii nitris - *амілнітрит*

Phenylii salicylas - *фенілсаліцилат*

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Оберіть правильну відповідь:

Krypton, Palladium, Plutonium, Promethium, Nobelium, Polonium, Europium, Californium, Einsteinium, Xenon

1. Хімічний елемент, що має назву від імені міфологічного титана –
2. Хімічний елемент, який був названий на честь планети, оскільки попередній відкритий хімічний елемент отримав назву Нептуній –
3. Важкий сріблястий метал, названий на честь одного з найвизначніших фізиків ХХ століття –
4. Штучно отриманий хімічний елемент групи актиноїдів, відкритий групою вчених, які працювали в Стокгольмі, та названий на честь шведського хіміка, винахідника, підприємця і благодійника –

5. Сріблясто-білий м'який і ковкий метал, названий на честь астероїда Сонячної системи, який носить ім'я дочки Тритона і подруги Афіни з античної міфології –
6. Радіоактивний хімічний елемент, перший елемент, відкритий за своїми радіоактивними властивостями П'єром Кюрі і Марією Склодовською-Кюрі та названий на честь батьківщини Марії Склодовської-Кюрі – Польщі –
7. Хімічний елемент, належить до інертних газів, назва якого походить від грецького прикметника зі значенням «прихований, захований» –
8. Сріблясто-білий метал, що має назву частини світу в Північній півкулі –
9. Штучно одержаний радіоактивний хімічний елемент, що отримав назву на честь американського штату, де він був отриманий –
10. Хімічний елемент, що походить від грецького слова зі значенням «чужинець, гість» –

Завдання 2. Утворіть назву кислоти від назви кислотоутворюючого елемента:

<i>Назва елемента</i>	<i>Кислота</i>
лимон	
йодистий водень	
марганець	
фосфор	
фтороводень	
вугілля	
молоко	

ГЛЮТАМІН	
бромистий водень	
НІКОТИН	

Завдання 3. Перекладіть українською мовою:

1. Kalii chloridum -
2. Kalii permanganas -
3. Phenylis salicylas -
4. Galanthamini hydrobromidum -
5. Hydrargyri cyanidum -
6. Ferri lactas -
7. Calcii glycerophosphas -
8. Methylii salicylas -
9. Papaverini hydrochloridum -
10. Kalii arsenis -
11. Oxacillinum-natrium -
12. Magnii subcarbonas -
13. Kalii telluris -
14. Phentanyli citras -
15. Aethylmorphini hydrotartras -

Завдання 4. Перекладіть латинською мовою, поставте в форми Nom.Sing., Gen.Sing.:

- 1) барбітал-натрій – _____
- 2) меркурію ціанід – _____
- 3) фенілсаліцилат – _____
- 4) кальцію хлорид – _____
- 5) ртуті оксид – _____
- 6) карболова кислота – _____

- 7) міді цитрат– _____
- 8) адипінова кислота – _____
- 9) барію сульфат – _____
- 10) диклофенак-натрій – _____
- 11) кальцію гідроксид – _____
- 12) перекис водню (пероксид водню) – _____
- 13) алюмінію основний ацетат – _____
- 14) атропіну сульфат – _____
- 15) адреналіну гідрохлорид – _____
- 16) срібла нітрат – _____
- 17) закис міді – _____
- 18) срібла оксид – _____
- 19) цинку сульфід – _____
- 20) кислота соляна (хлоридна) - _____

Завдання 5. Прочитайте текст англійською мовою, надайте латинську назву хімічних елементів підкреслених слів, перекладіть:

Chemical element

The term "element" is used for atoms with a given number of protons (regardless of whether or not they are ionized or chemically bonded, e.g. hydrogen in water) as well as for a pure chemical substance consisting of a single element (e.g. hydrogen gas).

When different elements are chemically combined, with the atoms held together by chemical bonds, they form chemical compounds. Only a minority of elements are found uncombined as relatively pure minerals. Among the more common of such native elements are copper, silver, gold, carbon (as coal, graphite, or diamonds), and sulfur. All but a few of the most inert elements, such as noble gases and noble metals, are usually found on Earth in chemically combined form, as chemical compounds. While about 32 of the chemical elements occur on Earth

in native uncombined forms, most of these occur as mixtures. For example, atmospheric air is primarily a mixture of nitrogen, oxygen, and argon, and native solid elements occur in alloys, such as that of iron and nickel.

(Ил.ресурс: https://en.wikipedia.org/wiki/Chemical_element)

Відомості про фармацевтичну термінологію.
Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів.

Тема

2

Мета: Знати структуру фармацевтичного терміну. Вміти знаходити частотні відрізки в назвах препаратів. Вміти визначати групу препарату за значенням частотних відрізків. Вміти аналізувати та перекладати назви препаратів та ботанічні назви.

Основні фармацевтичні поняття:

- **діюча речовина**– компонент(и) лікарського засобу, здатний(і) надати терапевтичну, профілактичну або діагностичну дію;
- **лікарська речовина**– індивідуальна хімічна сполука або біологічно активна речовина, дозволена до застосування в профілактичних, діагностичних, лікувальних цілях;
- **лікарський засіб**– речовина або суміш речовин, дозволені для застосування з метою лікування, попередження або діагностики захворювання;
- **лікарську рослинну сировину**– рослинна сировина, дозволена для медичного застосування;
- **лікарська форма [forma medicamentorum]**– зручний для застосування стан, що надається лікарському засобу або рослинній сировині, при якому досягається необхідний лікувальний ефект;
- **лікарський препарат [praeparatum pharmaceuticum]**– лікарський засіб, якому надана певна лікарська форма;
- **комбіновані лікарські засоби**– лікарські засоби, що містять в одній лікарській формі більш однієї діючої речовини в фіксованих дозах.

Систематичні, напівсистематичні і тривіальні найменування лікарських речовин

Систематичне (наукове) найменування– найменування, яке отримують хімічні сполуки, що застосовуються як лікарські речовини (засоби), після виходу з хімічної лабораторії; дає повне уявлення про його хімічний склад.

Наприклад:

<i>систематичне найменування</i>	<i>тривіальна назва</i>
6- (пара Фталіламінобензоілсульфаніламід)-3- метоксіпірідазін	«Фтазин»

Напівсистематичне найменування– відображає хімічний склад, але не відтворює хімічної формули, чим наближене до повсякденної мови.

Наприклад:

<i>систематичне найменування</i>	<i>напівсистематичне найменування</i>
Біс-(пара-діетиламіно)-тріфенілгідрокарбінола оксалат	Діамантовий зелений

Тривіальне [від лат. **trivialis** - звичайний, звичайний] **найменування**– «псевдонім», який приймає лікарський засіб, вступаючи в торговельну мережу, а потім в арсенал лікарів. **Воно, як і назви рослин, завжди пишеться з великої літери.**

Тривіальне найменування повинно відповідати наступним вимогам:

- 1) компактність, лаконічність, повинно містити не більше 3х-4х складів;
- 2) милозвучність, має легко відтворюється і запам'ятовуватися як лікарем, так і пацієнтом; не викликати негативних асоціацій;
- 3) інформативність, має по можливості містити інформацію про походження, дії лікарського засобу, фармакологічну групу.

Словотворчі моделі тривіальних найменувань

1. Аббревіація (скорочення) – створення складноскорочених слів шляхом комбінації словесних відрізків, довільно виділених з виробляють основ.

Наприклад:

Acidum salicylicum (Aspirinum) + Coffeinum + Phenacetinum = **Ascophenum**

2. Суфіксація – найменування індивідуальних речовин утворюються, головним чином, шляхом додавання суфікса **-in-** до утворюючої основи.

Наприклад:

Coffe + **-in-** (um) = Coffeinum, i n

NB! 1. Як правило, тривіальні назви лікарських речовин є іменниками II скл., п з закінченням **-um**.

2. Тривіальні найменування комбінованих лікарських засобів є неузгодженими додатками до найменування лікарської форми. Неузгодженими вони є тому, що найменування лікарської форми приймає відмінкову форму, продиктовану контекстом. Найменування комбінованого лікарського засобу вживається в Nom.Sing, і взяте в лапки.

Наприклад:

Tabulettae "Citramonum" - таблетки «Цитрамон»

Unguentum "Viprosalum" - мазь «Випросал»

Suppositoria "Anaesthesolum" - свічки «Анестезол»

Частотні відрізки в тривіальних найменуваннях

Відрізки (елементи), що довільно виділяються зі складу утворюючих основ (систематичних найменувань), називаються частотними відрізками.

Часто під частотними відрізками розуміються і терміноелементи, відомі з курсу анатомічної і клінічної термінології, причому це можуть бути елементи слів як латинського, так і грецького походження.

Частотні відрізки досить умовно і приблизно відображають інформацію:

- про хімічний склад препарату;

- про рослинний або тваринний сировину, з якого він отриманий;
- про його терапевтичної спрямованості
- про ставлення до фармакологічної групи і т.д.

Запам'ятайте найбільш поширені частотні відрізки:

<i>Частотний відрізок</i>	<i>Значення</i>	<i>Приклад</i>
<i>Індикація на хімічну групу</i>		
-acet(yl)-	наявність ацетилсаліцилової кислоти	Acetosal
-aeth(yl)	наявність етила, етилена	Aethacardinum
-az(o)-	наявність азота або «азогрупи»	Azetidin
-glyc-	наявність глюкози, сахара	Corglyconum
-meth(yl)-	наявність метила, метилена	Methacyclinum
-ox(y)-	наявність кисня	Oxytetracyclinum
-phen(yl)-	наявність феніла	Phenobarbitalum
-phosph-	наявність фосфора	Phosphemidum
-thi(o)-	наявність тиосолей, тиокислот	Thiodipinum
-yl-	наявність кислотн. тавуглеводородн. радикалів	Methylandrosterdiol
-zid-, -zin-, -zol-	наявність азота или «азогрупи»	Trichazol
<i>Індикація на терапевтичну спрямованість</i>		
-alg-, -dol-	болезаспокійливий, анальгетик	Analginum
-atrax-	заспокійливе	Atarax
-barb-	снодійне	Barbiphen
-cid-	антимікробне, протипаразитне	Valocid
-cor-, -card-	серцеве, коронаророзширююче	Cardiovalenum
-c(o)um-, -arol-	перешкоджає згортанню крові	Acenocumarol
-haem(at)-, -aem-	стимулює кровотворення	Haematogenum
-lax-	проносне	Acetolax
-myco-, -fung-	протигрибкове	Amycazolum
-orex-	знижує апетит	Anorex
-peps-	регулює травлення	Pepsinum
-pres(s)-, -ten-	гіпотензивне	Pressoton
-phlog- (flog)	протизапальне	Flogicort
-pyr-	жарознижуюче	Antipyrinum
-sed-, -tranqu-, -val-	заспокійливе, седативне	Sedonal
-sept-	знезаражувальне, антисептик	Septtrin
-tromb-	антикоагулянт	Trombolytinum

-ur-	сечогінне	Diurometan
-vas-, -angi-	розширює судини, спазмолітик	Vasodilatol
-verm-, helm(int)-	- протиглистове	Univerm
-vom(it)-, -emet-	протиблювотне	Emetisan
Індикація на фармакологічну групу		
<i>а) болезаспокійливі:</i>		
-aesthes-	болезаспокійливе, анестетик	Anaesthesinum
-cain-	місцевоболезаспокійливе	Novocainum
-morph-	загальноболезаспокійливе (наркотик)	Morphinum
-narc-	загальноболезаспокійливе (наркотик)	Narcotan
<i>б) антибіотики, антимікробні:</i>		
-cillin-	антибіотики групи пеніцилінів	Encomovocillinum
-cyclin-	антибіотики групи тетрацикліна	Tetracyclinum
-mycin-, mycetin-	антибіотики, що продукуються штами грибків Streptomyces	Levomycetinum
-sulfa-	антимікробні сульфаніламід	Norsulfazolum
<i>в) гормональні:</i>		
-cort-, -cortic-	гормоникори надниркових залоз	Hydrocortisonum
-progest(er)-	гормони жовтого тіла	Progesteronum
-oestr-	препарати жіночих статевих гормонів	Dimoestrolum
-stan-, -ster-, -vir-, -andr-, -test-	препарати чоловічих статевих гормонів	Tetrasteronum
-thyr- (-tyr-, -tir-)	препарати, що стимулюють або затримують функцію щитоподібної залози	Liothyroninum
<i>г) ферментні:</i>		
-as-	ферменти	Lydasum
<i>д) вітамінні:</i>		
-vit-	вітаміни	Hexavitum
Індикація на рослинну або тваринну сировину		
-anth-	квітка	
-api-, -virap-	продукти життєдіяльності бджіл	Apisatronum
-papaver-	макові голівки, квіти, семена	Papaverinum
-phyt-	рослина	Phytinum
-phyll-	лист	Euphyllinum
-rhiz-	корінь, кореневище	
-vipr-	зміна отрута	Vipraxinum

Запам'ятайте групи лікарських засобів за принципом дії(Remedia):

anaestetica - ослаблюють чутливість	corticoida - препарати кори
analgerica - знеболюючі	надниркових залоз
androgena (steroida)- препарати	diagnostica - рентгеноконтрастні
чоловічих статевих гормонів	diuretica - сечогінні
anorexigena - пригнічують апетит	fungicida - противіробкові
antibiotica - антибіотики	haemostatica - кровоспинні
anticoagulantia - антикоагулянти	hypnoica(narcotica) –
antiemetica - протиблювотні	снодійні(наркотики)
antihelmint(h)ica - протиглистні	hypotensiva - регулюють кров'яний
antipyretica - жарознижуючі	тиск
bactericida - вбивають збудників	laxativa - проносні
хвороб	oestrogena - препарати
barbiturica - снодійні	жіночихстатевих гормонів
cardiaca - серцеві	psychotropa - психотропні
cholagoga - жовчогінні	sedativa - заспокійливі
	sulfanilamida - сульфаніламід

Назви рослин у номенклатурі лікарської сировини

Назви рослин, що вживаються в фармакопеї, фармакології, фармакогнозії та рецептурі дуже часто відрізняються від назв ботанічної номенклатури.

За принципом шведського вченого К. Ліннея ботанічна наукова номенклатура має біномінальний, тобто двоіменний, характер. Назва кожної рослини складається з двох слів:

- 1) назва роду (genus) – виражається іменником в називному відмінку;
- 2) назва виду (species) – виражається найчастіше прикметником, рідше – іменником в називному або родовому відмінку, невідмінюваним іменником або іменником з означенням.

У ботанічній номенклатурі назву роду пишуть з великої букви, назву виду – з малої.

У фармацевтичній термінології рослини зазвичай мають тільки одну назву: або родову, або видову. Наприклад:

Ботанічна назва

Фармацевтична назва

Leonūrus quinquelobātus (злід п'ятилистний)

Leonūrus

Atrōpa belladonna (беладонна лікарська)

Belladonna

Artemisia taurīca (полин таврійський)

Artemisia

Деякі фармацевтичні назви можуть складатись також з двох частин, наприклад: *Menthapiperīta* – м'ята перцева.

Бувають випадки, коли фармацевтична та ботанічна назви зовсім не співпадають:

Ботанічна назва

Фармацевтична назва

Brassīca nigra (гірчиця чорна)

Sināpis (гірчиця)

Cassia angustifolia (касія вузьколиста)

Senna (сена – олександрійське листя)

Cinchōna

succirubra (цінхона

China (хіна)

червоносокова)

Запам'ятайте назви частин рослини:

bacca, ae f - ягода

nux, nucisf- горіх

bulbus, i n - цибулина

radix, icisf- корінь

cornu, us n - ріжок

rhizoma, atisn- корневище

cortex, icism- кора

semen, inis n – сім'я

flos, floris m - квітка

stigma, atis n - приймочка

folium, i n - лист

stipes, itis m - стебло

fructus, us m - плід

stirps, rpis f - ствол

gemma, aef- брунька

tuber, eris n - бульба

herba, aef- трава

turio, onis f - зелений побіг

Найменування масел

Найменування масел в українській мові, як правило, є термінами з узгодженим визначенням: *масло (яке?) соняшникове*. В латинській мові структура терміна відповідає структурі найменування лікарського препарату, де слово «масло» - лікарська форма – вживається в відмінку контексту, а найменування рослинної сировини – лікарської речовини – буде неузгодженим визначенням в Gen. Sing.:

Oleum Helianthi (масло чого? - Соняшнику)

Якщо рослинна сировина дрібноплідна–її найменування буде вжито в Gen. Sing. як незлічуваний іменник; якщо вона великоплідна–її найменування буде вжито в Gen. Plur. як злічуваний іменник:

Oleum Hippophaës (масло чого? - обліпихи)

Oleum Persicorum (масло чого? - персиків)

Запам'ятайте назви деяких лікарських засобів:

Amylum (i, n) Tritici <i>пшеничний крохмаль</i>	OleumOlivārum (Oliva, aef <i>маслина</i>) <i>оливкове масло</i>
Alumen, inis n <i>квасці</i>	Pixliquida <i>дъоготь</i>
Bolus, i <i>біла глина</i>	PixliquidaBerulae /
Cacao(<i>невідм.</i>) <i>какао</i>	OleumRuscibерезовий <i>дъоготь</i>
Camphora, aef <i>камфора</i>	Sacchārum, in <i>сахар</i>
Glucosum, in <i>глюкоза</i>	SolutioAmmonii (um, in) <i>нашати́рний спирт (розчин аміаку)</i>
LiquorAmmoniianisatus(Gen.: LiquorisAmmoniianisati) <i>нашати́рно-анісові краплі</i>	caustic <i>нашати́рний спирт (розчин аміаку)</i> spiritus, us (aethylicus) m <i>спирт (етиловий)</i>
OleumRici <i>касторове масло (маслорицини)</i>	Talcum, i n <i>тальк</i>
OleumTerebenthinae <i>скипідар (масло живиці)</i>	Veselinum, i n <i>вазелин</i>

Прізвища в назвах лікарських препаратів

У назвах деяких лікарських препаратів після назви форми ліків вказується прізвище автора препарату. Чоловічі прізвища відносяться до II відміни чоловічого роду: solutioLugoli – розчин Люголя, guttaeBotkini – краплі Боткіна.

Жіночі прізвища відносяться до I відміни: unguentumZolotarevae – мазь Золотарьової.

Деякі прізвища не відмінюються: balsamumSchostacovsky – бальзам Шостаковського, solutioRinger-Locke – розчин Рінгер-Локка.

Часто в авторизованих прописах для передачі звуків, відсутніх у латинській мові, використовуються букви з сучасних західноєвропейських

мов: unguentumWilkinsoni – мазь Вількінсона, mixturaKartaschowi – мікстура Карташова.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Виокремте в назвах препаратів частотні відрізки, назвіть до якої групи вони відносяться:

Valocordinum, Testoenatum, Mycosolum, Amycazolum, Synoestrolum, Pharyngosept, Mycoseptin, Methicillinum, Pantocidum, Pyocidum, Panangin, Quadevitum, Synthomycinum, Barbamylum, Gonadotropinum, Testoviron, Deposulfan, Philodorm, Metofenezate, Acetarson, Mycostatin, Paphyllum, Vomital, Thiophosphamidum, Opialum, Primavit, Bilergen, Protandren,Choletrast, Laxasept, Avermol, Pressoton, Supracort, Pharmacillin, Rubramin,Propasa, Sulfapyrazinmethoxin, Pyrabutil, Oleandomycin, Novosed, Progynon,OEstramon, Methylencycline, Sanotensin, Somnopentyl, Phrenazol, Neocain, Fluosterolone,Apticor, Pituigan, Oracef, Afungil, Folcidine,Phytoferol, Euglycon, Seprarenalin, Tiotioron, Vagotil, Urografin, Lactobene, Frenyl,Diovascol, Jatroneural, Inrtabilix, Anodynin, Cepexin, Decicain, Endografin, Alitinal,Bistrium, Glanduitrin, Natorexix, Progestoral.

Завдання 2. Напишіть латиною назви препаратів, звертаючи увагу на орфографію частотних відрізків:

Н а з в а	Т р а н с к р и п ц і я
фібриноген	
апрессин	
гідролізін	
дікаїн	
ангіотензинамід	
брунеоміцин	
амідопирин	
піромекаїн	
кардіовален	

стрептоцид
дигідрокодеїн
саліциламід
фуросемід
циклофосфамід
пентоксиверин

Завдання 3. Оберіть правильну відповідь:

1. The patient suffers from stomach aches. Which medicine should be prescribed?
 - a) Urocholum
 - b) Gastritol
 - c) Aspirinum
2. The patient suffers from hypertonia. Which medicine should be prescribed?
 - a) Streptocidum
 - b) Pepsinum
 - c) Tononorma
3. The patient suffers from headaches. Which medicine should be prescribed?
 - a) Antimigren
 - b) Paracetamololum
 - c) Orasept
4. The patient suffers from diarrhea. Which medicine should be prescribed?
 - a) Mezym
 - b) Aspirinum
 - c) Enterofuryl
5. The patient has dry cough. Which medicine should be prescribed?
 - a) Ambrobene
 - b) Cardiomagnyl
 - c) Hexavitum
6. The patient suffers from edema syndrome. Which medicine should be prescribed?

- a) Digestal
 - b) Diuretidin
 - c) Captopril
7. The patient suffers from cystitis. Which medicine should be prescribed?
- a) Aspirinum
 - b) Urolesan
 - c) Gastritol
8. The patient has parasitic worms. Which medicine should be prescribed?
- a) Vermox
 - b) Heparinum
 - c) Enterofuryl
9. The patient suffers from acute coronary syndrome. Which medicine should be prescribed?
- a) Diuretidin
 - b) Gastritol
 - c) Atherocard
10. The patient has tachycardia. Which medicine should be prescribed?
- a) Antimigren
 - b) Pepsinum
 - c) Cordarone

Завдання 4. Напишіть фармацевтичну назву рослин:

<i>Ботанічна назва</i>	<i>Фармацевтична назва</i>	<i>Українська назва</i>
Achillea millefolium		деревій (звичайний)
Arnica montana		арніка (гірська)
Artemisia absinthium		полин (гіркий)
Artemisia cina		полин цитварний
Atropa belladonna		беладонна, красавка
Betula verrucosa		береза (бородавчаста)
Convallaria maiālis		конвалія травнева
Glycyrrhiza glabra		солодка (гола)
Matricaria chamomilla		ромашка (аптечна)

Sambūcus nigra
Urtīca dioīca
Viburnum opūlus

бузина (чорна)
кропива (двodomна)
калина (звичайна)

Завдання 5. Перекладіть словосполучення латинською мовою, поставте в форми Nom. та Gen. відповідного числа:

<i>Словосполучення</i>	<i>Nominativus</i>	<i>Genetivus</i>
квітки ромашки		
листя кропиви		
листя подорожника		
корінь валеріани		
кора дуба		
насіння льону		
трава звіробою		
бруньки берези		
плоди коріандру		
приймочки кукурудзи		

Рецепт, його структура. Розгорнуті і скорочені прописи рецептів. Латинськаноменклатура лікарських форм. Додаткові написи в рецептах. Найуживаніші дієсловні форми у рецепті.

Тема 3

Мета: Знати структуру рецепту. Вміти утворювати найуживаніші рецептурні форми дієслів. Вміти аналізувати та перекладати рецепти латинською мовою.

Структура рецепта

1. *Inscriptio* - штамп лікувального закладу і його шифр.
2. *Datum* - дата видачі рецепта.
3. *Nomen aegroti* – ім'я хворого, його прізвище та вік.
4. *Nomen medici* – ім'я лікаря, його прізвище та ініціали.
5. *Invocatio* – звернення до фармацевта (виражено завжди наказовою формою дієслова: *Recipe* - Візьми).
6. *Designatio materialium* - позначення речовин (назви лікарських речовин і їх дози).
7. *Subscriptio* - підпис (перелік фармацевтичних операцій, необхідних для виготовлення даного ліки).
8. *Signatura* - позначення (вказівки способу застосування ліків).
9. *Nomen et sigillum personale medici* – ім'я, підпис та особиста печатка лікаря.

NB! У рецепті виділяють латинську частину і частину, яка оформляється національною мовою пацієнта. Національною мовою вказуються: *inscriptio, datum, nomen et aetas aegroti, signatura*. Латинська частина рецепта включає: *invocatio, designatio materialium, subscriptio*.

Структура рецептурного рядка

При виписуванні рецепта необхідно дотримуватися таких правил:

- Кожний рядок починається з великої букви.
- В середині рядка з великої літери пишуться тільки: назви рослин, препаратів, хімічних речовин.
- Назва кожного лікарського засобу пишеться в окремому рядку.
- Назва лікарського речовини пишеться в Genetivus, кількість речовини - в Accusativus вказується в кінці рецептурного рядка.

Лікувальні засоби можна виписувати скроченим способом, вказуючи офіційну назву препарату, а можна розгорнутим (магістральним) способом, вказуючи всі компоненти лікарського засоба окремо.

Позначення кількості (дозувань) лікарських речовин

1. Тверді, в'язкі речовини прописуються в грамах або його частках: дециграм, сантиграм, міліграмах, які позначаються арабськими цифрами, частки грама - десятковим дробом. Слово «грам» не пишеться!

1,0; 0,1; 0,01; 0,001

2. Рідини прописуються в мілілітрах, які позначаються арабськими цифрами з точністю до цілих чисел, потім слід латинське скорочення ml:

5 ml, 100 ml

3. При мінімальній кількості рідкої речовини (менше 2 мл), воно призначається в краплях. Кількість крапель записується римськими цифрами, слово «крапля» пишеться повністю в Accusativus:

guttam I; guttas V

4. Антибіотики прописуються в біологічно активних одиницях дії, які вимірюються десятками, сотнями, тисячами, мільйонами. Кількість одиниць позначається арабськими цифрами з точністю до цілих чисел, потім пишеться російське скорочення ОД (на території Російської Федерації), IU (в англійськомовних країнах): 500 000 ОД (IU).

NB! Якщо два або більше лікарських засоба прописуються в однакових кількостях, доза після кожного з них не вказується, а після вказівки

останнього пишеться прийменник ana (скор. $\bar{A}\bar{a}$) "порівну, по" + кількість речовини, наприклад:

Recipe: Chloroformii

Spiritus aethylici 95% ana 1 ml

5. Якщо конкретна кількість лікарських речовин не вказана, вживається словосполучення *quantumsatis* («скільки необхідно»).

Прийменники в фармацевтичній термінології

Accusativus

ad – до, при, для, в	ad 200,0 – до 200 г addecubitum – при пролежнях adusuminternum – для внутрішнього використання ad vitrum nigrum – в чорній склянці contratussim – від (проти) кашля interdigitos – між пальцями
contra - проти	perrectum – через пряму кишку perinhalationem – шляхом інгаляції
inter - між	post mortem – після смерті
per – через, шляхом	

post - після

Ablativus

cum – з (ким? чим?)	cumextracto – з екстрактом exspiritu – зі спирту
ex – з (кого? чого?)	proinhalatione – для інгаляції
pro - для	pronarcosi – для наркоза

Accusativus et Ablativus

in – в	in scatulam (Accusativus) – в коробочку in scatula (Ablativus) – в коробочці
sub - під	subdorsum (Accusativus) – під спину subdorso (Ablativus) – під спиною

Запам'ятайте найважливіші рецептурні формулювання та медичні вирази, що вживаються з прийменниками:

cum extracto - з екстрактом	per horam - протягом години
cum radicibus - з коренями	per inhalationem - засобом інгаляції
extempore - за мірою потреби	per os - через рот
in ampullis - в ампулах	per rectum - через пряму кишку
in capsulis - в капсулах	per se - в чистому вигляді
in capsulis amygdalis - в крохмальних капсулах	per vaginam - через піхву
in capsulis gelatinosis - в желатинових капсулах	pro auctore - для автора (для мене)
in charta cerata – у вощеному папері	pro cursu - на курс
in oblates - в облатках	pro die - на день, добова доза ліків
in pulveribus - в порошках	pro dosi - на один раз, разова доза
in spritz-tubulis - в шприц-тюбиках	pro infantibus - для дітей
in tabulettis - в таблетках	pro inhalatione - для інгаляції
in vitro - в пробірці (лабораторних умовах)	pro injectionibus - для ін'єкцій
in vitro nigro - в темній склянці	pro narcosi - для наркозу
in vivo - на живому організмі	pro ro(e)ntgeno - для рентгена
per diem - протягом дня	pro usu interno - для внутрішнього застосування
	pro usu externo - для зовнішнього застосування

Дієслово в фармацевтичній термінології

Граматичні категорії дієслова

В латинській мові дієслова відмінюються, тобто змінюються за особою, часом, та числом.

Латинські дієслова мають:

1. *Шість часів (tempus)*, з яких в фармацевтичній термінології вживається лише один час (теперішній) – *tempus praesens*.
2. *Два числа (numerus)*: однина (*singularis*) і множина (*pluralis*).
3. *Три особи (persona)*: 1 — *prima* (я/ми), 2 — *secunda* (ти/ви), 3 — *tertia* (він, вона, воно/вони).
4. *Два стани (genus)*: активний (*activum*) та пасивний (*passivum*).
5. *Три способи (modus)*: дійсний (*indicativus*), наказовий (*imperativus*), умовний (*conjunctivus*).
6. *Неозначену форму (infinitivus)* – незмінна форма дієслова, що має закінчення **-re**.

Визначення основи та дієвідміни дієслова

Інфінітив	Основа	Кінцева буква основи	Дієвідміна
dāre - давати	dā-	-ā	I
miscēre - змішувати	miscē-	-ē	II
solvēre - розчиняти	solv-	-v	III
diluēre - розводити	dilu-	-u	III
audīre – слухати	audī-	-ī	IV

Форми дієслів, що вживаються в фармацевтичній термінології Praesens indicativi activi

Persona		Conjugatio prima	Conjugatio secunda	Conjugatio tertia	Conjugatio quarta
Sing.	I	sign-o	misc-e-o	divid-o	audi-o
	II	signa-s	misc-e-s	divid-i-s	audi-s
	III	signa-t	misc-e-t	divid-i-t	audi-t
Plur.	I	signa-mus	misc-e-mus	divid-i-mus	audi-mus
	II	signa-tis	misc-e-tis	divid-i-tis	audi-tis
	III	signa-nt	misc-e-nt	divid-u-nt	audi-u-nt

Imperativus

Signa!	Misce!	Divide!	Audi!
Signate!	Miscete!	Dividite!	Audite!

Conjunctivus praesentis activi et pasivi

Infinitivus		Activum	Passivum
Conjugatio Prima:	signāre	signe-t	signe-tur
		signe-nt	signe-ntur
Conjugatio Secunda:	miscēre	miscea-t	miscea-tur
		miscea-nt	miscea-ntur
Conjugatio Tertia:	dividēre	divida-t	divida-tur
		divida-nt	divida-ntur
Conjugatio Quarta:	audīre	audia-t	audia-tur
		audia-nt	audia-ntur

Стандартні рецептурні формулювання

Imperativus
Misce. Da. Signa.

Conjunctivus
Misceatur. Detur. Signetur.

Змішай. Видай. Познач.

Da tales doses numero...

Видай такі дози числом...!

Repete! Повтори!

Repetebis! Повтори двічі!

Sterilisa! Простерилизууй!

Нехай буде змішано, видано, позначено.
= Змішати! Видати! Позначити!

Dentur tales doses numero...

Нехай такі дози будуть видані числом ...
= Видати такі дози числом...

Repetatur. Нехай буде повторено
= Повторити!

Repetatur bis. Нехай буде повторено двічі
= Повторити двічі!

Sterilisetur. Нехай буде простерилизовано
= Простерилизувати!

Формулювання з дієсловом *fiō, fiēri* (утворюватися)

Misce, fiat... Змішай, **Misce, ut fiat...** Змішай, щоб отримати
нехай утвориться (однина)... (однина) ...

Misce, fiant... Змішай, **Misce, ut fiant...** Змішай, щоб отримати
нехай утворяться (множина)... (множина) ...

Misce, fiat pulvis. Змішай, нехай **Misce, fiant species.** Змішай, щоб
утвориться порошок. отримати збір (множина).

Дієслово *sum, esse* (бути)

Indicativus praesentis			Conjunctivus praesentis		
1.	sum	sumus	1.	sim	simus
2.	es	estis	2.	sis	sitis
3.	est	sunt	3.	sit	sint

Додаткові написи на рецептах

1. Якщо необхідно терміново виготовити ліки, в правому верхньому куті бланка пишеться: **Cito!** (Швидко!), **Statim!** (Негайно!)

2. Якщо є необхідність в повторному отриманні ліки за даним рецептом, лікар пише на бланку: **Repete!** (Повтори!), **Repetatur!** (Повторити!)
Repetatur Bis! (Повторити двічі!)

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. За формою інфінітива визначте дієвідміну дієслова, продієвідмінійте за формами *Conjunctivus praesentis activi et passivi, Imperativus, Praesens indicativi activi*:

docēre	sentīre	formāre	addēre
(вчити)	(відчувати)	(утворювати)	(додавати)

Відміна

Praes. ind. act.

Imperativus

Conj. praes. act.

Conj. praes. pas.

Завдання 2. Перекладіть словосполучення латинською мовою:

1. з Дібазолом -	6. з камфорою -
2. з води -	7. між курсами -
3. проти гарячки -	8. після лікування -
4. в парафіновому папері -	9. проти болю -
	10. при переломах -
5. під язик -	11. шляхом ін'єкції -

Завдання 3. Перекладіть речення:

1. Hydrogenii perox̄ydum ut remedium antisepticum aut haemostat̄icum ad usum externum adhibētur. –
-
2. Hydrarḡyri ox̄ydum flavum in aquā non solvītur. –
-
3. Barii sulfas in medicīna pro roentgēno adhibētur. –
-
4. Magnesii sulfas remedium purgat̄ivum est. –
5. Da medicamentum pro dosi et pro die. –

Змішати! Простерилізувати! Видати! Позначити:	
Візьми: Цинку оксиду Пшеничного крохмалю по 5,0 Тальку 40,0 Змішай, щоб отримати порошок. Видай. Познач:	
Візьми: Хініну гідрохлориду 0,1 Бромкамфори 0,25 Змішай, щоб отримати порошок Видай такі дози числом 6 у вощеному папері. Познач:	
Візьми: Кори Крушини Листя Кропиви по 15,0 Листя М'яти перцевої 10,0 Кореня Валеріани 5,0 Змішай, щоб отримати збір Видай. Познач:	
Візьми: Закисного заліза сульфату 0,5 Видай такі дози числом 20 в желатинових капсулах. Познач:	
Візьми: Виннокам'яної кислоти Магнію карбонату Сахару по 0,3 Змішай, щоб утворився порошок Видай такі дози числом 10. Познач:	
Візьми: Цинку оксиду Тальку по 5,0 Гліцерину Етилового спирту по 10,0 Свинцевої води 100,0 Змішай. Видай. Познач:	
Візьми: Кори Дуба 10,0 Листя Шавлії Квіток Ромашки по 5,0 Скипидару 4 краплі	

<p>Змішай, щоб утворився збір Видай. Познач:</p>	
<p>Візьми: Молочної кислоти Саліцилової кислоти по 2,5 Вазеліну 10,0 Змішати. Видати. Позначити:</p>	
<p>Візьми: Натрію саліцилату 6,0 Натрію гідрокарбонату 0,2 Змішай, щоб утворився порошок Поділи на (in) 12 рівних частин Видай. Познач:</p>	

Рецепт. Виписування рецептів на рідкі лікарські форми. Скорочення в рецептах.

Тема

4

Мета: Знати класифікацію рідких лікарських форм. Вміти аналізувати та виписувати рецепти на рідкі лікарські форми.

Способи пропису ліків

Офіційнальні (стандартні) –Formulae officinales (лат. officina — майстерня ліків, лабораторія, аптека) являють собою прописи, які готуються фармацевтичною промисловістю у великій кількості про запас для знеособленого використання. Офіційнальні прописи можуть бути включені до ДФУ (розчин кислоти аскорбінової 5% для ін'єкцій, мазь цинкова, таблетки анальгін 0,5 тощо).

Мануальні –Formulae manuales (лат. manus- рука), або авторські – теж стандартні, багаторазово перевірені практичною медициною прописи, які наведені в спеціальних збірниках – мануалах або в рецептурних довідниках (лінімент Вишневецького, паста Розенталя, розчин Люголя, мікстури Равкіна, Кватера тощо).

Магістральні –Formulae magistrales (лат. magister- учитель, керівник, у даному випадку - лікар, який склав пропис) або *екстемпоральні* (лат. extempore- приготувані зразу) – це прописи на препарати, приготувані в аптеці за рецептом і призначені для індивідуального застосування.

Класифікація рідких лікарських форм

1. **Solutio, onisf** – розчин – рідка лікарська форма, що отримується шляхом розчинення твердої лікарської речовини або рідини в розчиннику. Розчини використовують для зовнішнього (*adusum externum*) та внутрішнього застосування (*adusum internum*), а також для ін'єкцій (*proinjectionibus*).

Як розчинник використовують:

- дистильовану воду (*Aqua destillata*);
- етиловий спирт (*Spiritus aethylicus 70%, 90%, 95%*);
- гліцерин (*Glycerinum*);
- рідкі масла (*Oleum Vaselini, Oleum Olivarum, Oleum Persicorum* та ін.).

Відповідно виділяють водні, спиртові, гліцеринові і масляні розчини. Істинні розчини завжди прозорі, вони не повинні містити зважених часток і осаду.

2. **Infusum, in** - настій – це водні витяжки з рослинної сировини, які отримують шляхом настоювання на водяній бані подрібнених сухого листя, квітів, трави або шляхом розчинення екстрактів. Настої частіше призначають для внутрішнього вживання, рідше зовнішнього (наприклад, для полоскання горла). Настої для внутрішнього вживання дозують столовими, десертними і чайними ложками.

Існують і офіційні настої: *infusum Valerianae, infusum Sennae compositum* та інші.

3. **Decoctum, in** – відвар – рідка лікарська форма, яку отримують шляхом екстрагування водою на водяній бані діючих речовин з рослинної сировини або шляхом розчинення концентратів у воді. Для приготування виварів частіше використовують коріння, кореневище, кору.

4. **Emulsum, in** – емульсія – це рідка лікарська форма, яка є двофазною системою, де дисперсною фазою може бути нерозчинна у воді рідина, жирні або ефірні олії, бальзами тощо, а дисперсним середовищем служить вода. Емульсії – стійкі суспензії крапель жиру у воді.

Емульсії бувають насінні (*Emulsa seminalia*) і масляні (*Emulsa oleosa*).

Насінні емульсії виготовляють з насіння деяких лікарських рослин: солодкої мигдалю (*semen Amygdali dulcis*), маку (*semen Papaveris*), гарбуза (*semen Cucurbitae*), земляного горіха (*semen Arachidis*) та ін.

При виготовленні масляних емульсій необхідно брати не тільки відповідне масло і дистильовану воду, але й емульгатор, який забезпечує тривале знаходження дрібних крапель жиру у змуленому стані у воді. Як емульгатори

застосовуюють желатозу (*Gelatosa*), аравійську камедь (*gummi Arabicum*), абрикосову камедь (*gummi Armeniacaе*), жовток курячого яйця (*vitellum ovi*) та ін.

5. **Suspensio, oniff** – суспензія – рідка лікарська форма, яка є двофазною системою, де дисперсною фазою є дрібні часточки нерозчинних у воді лікарських речовин (порошків), а дисперсним середовищем можуть бути вода, олії, гліцерин або інші рідини. Ця лікарська форма призначається всередину, парентерально та зовнішньо.

6. **Tinctura, aef** – настоянка – цеспиртові, спиртово-водні, спиртово-ефірні рідкі витяжки переважно з рослинної сировини. Настоянки готують методом мацерації (настоювання), перколяції (витиснення) або розчинення сухих екстрактів. Всі настоянки офіційні, тобто їх концентрація визначена фармакопеею, готуються на фармацевтичних заводах.

7. **Extractum, in** – екстракт – за консистенцією розрізняють:

- екстракти рідкі (*Extractum fluidum*) – це концентровані витяжки з лікарської рослинної сировини. Як екстрагуючу речовину використовують воду, етиловий спирт, спиртово-водний розчин. Всі рідкі екстракти офіційні.

- густі екстракти (*Extractum spissum*)

- сухі екстракти (*Extractum siccum*).

Густі та сухі екстракти виписуються та випускаються у порошках, таблетках, свічках та інших лікарських формах.

8. **Mixtura, ae f** – мікстура – це рідка лікарська форма, що утворюється при розчиненні двох і більше твердих лікарських речовин у воді або інших розчинниках, або шляхом змішування декількох рідин. Рідкою фазою (розчинником) мікстури можуть бути дистильована вода, ароматичні води (*aquae aromaticae*), настої, вивари, емульсії, настоянки, рідкі екстракти та ін.

Якщо до складу мікстури входить настій, вивар, емульсія, в рецепті їх пишуть першими.

Основні ароматичні води, які застосовують при виготовленні мікстур: *aqua Menthae piperitae* - вода перцевої м'яти, *aqua Foeniculi* - вода фенхеля звичайного, *aqua Amygdalarum amararum* - вода гіркої мигдалю, *aqua Rosae* - вода троянди та ін.

У випадку, коли до складу мікстури входить речовина з вираженими подразнюючими властивостями, необхідно в мікстуру за рахунок розчинника ввести слиз – ***Mucilago, inisf*** – (30-60 % загального об'єму мікстури): *mucilago Salep* - слиз салапа, *mucilago Gummi arabici* - слиз гуміарабіку, *mucilago Amyli (Solani, Majydis, Oryzae, Tritici)* - крохмальний слиз (картопляний, кукурудзяний, рисовий, пшеничний) та ін.

Для поліпшення смаку, запаху мікстури додають інші речовини коригуючої дії (***corrigenes***). Здебільшого це сиропи – ***Sirupus, im*** – (10-30 % загального об'єму мікстури): *Sirupus simplex* - цукровий сироп, *Sirupus Citri unshiu* - сироп шкірки мандарина, *Sirupus Rubi idaei* - сироп малиновий, *Sirupus Cerasi* - сироп вишневий, *Sirupus Rhei* - сироп ревеня, *Sirupus Glycyrrhizae* - сироп солодкового кореня.

9. ***Oculoguttae, arum*** – очні краплі – церозчинні лікарських речовин, призначенні для введення в кон'юнктивальні щілини очей. Зазвичай у формі очних крапель використовують справжні розчини, рідко – колоїдні (наприклад, колоїдний розчин препарату срібла - коларгол). Ці розчини повинні бути ізотонічними відносно сольової рідини.

Існують деякі особливості виписування і виготовлення очних крапель. Їх готують в асептичних умовах. Розчинником для очних крапель найчастіше є вода для ін'єкцій (*Aqua pro injectionibus*), рідше – олії (*Oleum Persicorum, oleum Amygdalarum*).

Також до рідких лікарських форм належать:

- *Collirium, in* – примочка для очей
- *Nasistillae, arum* – краплі для носа

- *Auristillae, arum* – вушні краплі
- *Collutorium, i n* – полоскання для рота
- *Gargarismata, atisn* – полоскання для горла
- *Nebulae, arum* – зрошення
- *Irrigationes, um* – обмивання
- *Lotio, onis f* – лосьйон
- *Aërosolum, i n* – аерозоль
- *Balsātum, i n* – бальзам

Прописи основних рідких лікарських форм

<i>Лікарська форма</i>	<i>Види</i>	<i>Алгоритм виписування</i>
Розчини	водні	Recipe: Назва л.р. - маса Розчинник (Aquaepurificatae) - об'єм (мл) Misc. Da. Signa.
	олійні	Recipe: Solutionis Назва л.р. spirituosae % - об'єм (мл) Da. Signa.
	спиртові	Recipe: Solutionis Назва л.р. oleosae % - об'єм (мл) Da. Signa.
Настої	прості	Recipe: Infusi Назва р.с. ex маса: об'єм (мл) Da. Signa.
	офіційні назви	Recipe: Infusi Назва р.с. - об'єм Da. Signa.
Відвар		Recipe: Decocti Назва р.с. ex маса (г)- об'єм (мл) Da. Signa.
Настоянки		Recipe: Tincturae Назва р.с. - маса Da. Signa.
Суспензії	магістральні	a) Recipe: Назва л.р. - РД Формоутворюючий елемент - маса Misc. fiat suspensio. Da. Signa.
	офіційні	Recipe: Suspensionis Назва л.р. - об'єм Da. Signa.
Екстракти	рідкі	Recipe: Extracti Назва р.с. fluidi – об'єм

		Da. Signa.
	густі	Recipe: Extracti Назва р.с. spissi – об'єм Da. Signa.
	сухі	Recipe: Tabulettas extracti Назва р.с. sicci - маса – numero ... Da. Signa.
Емульсії	магістральні	Recipe: Назва р.с. - маса Олійна складова - маса Водна складова - об'єм Misce, fiat emulsum. Da. Signa.
	офіційні	Recipe: Emulsi Назва р.с. - об'єм Da. Signa.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Перекладіть словосполучення:

- 1) масляний розчин Камфори –
- 2) настій листя Евкалипта –
- 3) екстракт кореня Солодки –
- 4) настоянка М'яти перцевої –
- 5) розчин борної кислоти –
- 6) слиз крохмалю –
- 7) емульсія касторової олії –
- 8) розчин Адреналіну шідрохлориду –
- 9) відвар кори Дуба –
- 10) сухий екстракт Алое –
- 11) розчин Фурациліну для зовнішнього застосування –
-
- 12) касторова олія в чистому виді –
- 13) масляний розчин Естрадіолу в ампулах –
- 14) ефір для наркозу –
- 15) вода для ін'єкцій –

Завдання 2. Перекладіть рецепти українською мовою:

1) Recіpe: Tincturae Convallariae

Tincturae Valerianae ānā 10 ml

Aqae Amygdalae amarae 5 ml

Natrii bromidi 3,0

Codeini phosphatis 0,3

Misce.Da.

Signa: По 25 капель 3 р/день

2) Recіpe: Solutionis Desoxycorticosteroni acetatis oleosae 0,5 % 1 ml

Da tales doses N 6 in ampullis.

Signa: Растворить в прилагаемом раст-ре

3) Recіpe: Decoti radice Senegae 6,0 – 200 ml

Liqoris Ammonii anisisati 2 ml

Sirupi simplicis 15,0

Misce.Da.

Signa: По 1 ст.л. каждые 2 часа

4) Recіpe: Solutiōnis Hydrogenii peroxŷdi concentrātae 5,0

Aquae purificātae 15 ml

Misce. Da. Signa:

5) Recіpe: Suspensionis Hydrocortisoni 2,5% 5 ml

Da tales doses N 5.

Signa: Вводитивм'язпо 5 мл (передвведеннямвмістфлакону ретельно збовтати).

6) Recіpe: Emulsi olei Ricini ex 20-200 ml

Da. Signa: Всередину по 20 мл за один раз

7) Recіpe: Chlorali hydratis 1,5

Mucilaginis Amyli

Aquaepurificataeana 25 ml

Misce.Da.

Signa: Ввести в пряму кишку за один раз.

8) Recipe: Decocti foliorum Farfarae 20,0-200 ml

Olei Anisi guttas XX

Natrii benzoatis 0,45

Misce. Da.

Signa: Всередину по 1 столовій ложці мікстури 4 рази на день.

9) Recipe: Oxytetracyclini 1,0

Olei Olivarum ad 100,0

Misce, fiat suspensio.

Da. Signa: По 1 чайній ложці 3 рази на день.

10) Recipe: Olei Amygdalarum 10 ml

Gummi Arabici 5,0

Aguae destillatae 85 ml (ad 100 ml)

Misce, fiat emulsum.

Da. Signa: Приймавнутрішньо по 1 десертній ложці

3 рази на день.

11) Recipe: Decocti corticis Quercus ex 10,0 - 100 ml

Da. Signa: Для полоскання ротової порожнини.

12) Recipe: Infusi herbae Thermopsidis ex 0,33 135 ml

Da. Signa: По 1 столовій ложці 3 рази на день.

13) Recipe: Novocaini 1,25

Solutionis Natrii chloridi isotonicae 0,9 % ad 500 ml

Misce. Sterilisetur!

Adde aseptice!

Solutionis Adrenalini hydrochl. 0,1 % guttas XXV

Da. Signa: Для інфільтраційної анестезії.

14) Recipe: Lotionis Zinii spirituosae 100 ml

Da.

Signa: Для нанесення на ушкоджену ділянку шкіри
(перед застосуванням збовтати).

15) Recipe: Auristillarum Laevomycetini 10 ml

Da.Signa: По 2 краплі в обидва вуха 3 рази на день.

Завдання 3. Напишіть рецепти латинською мовою, випишіть:

200 мл. настою з 10, 0 листків подорожника великого	
12 ампул розчину атропіну сульфату 0,1 %	
12 капсул густого екстракту чоловічої папороті 0,5	
Мікстуру такого складу: 0, 1 кодеїну, 150 мл настою коріння алтеї, 2 мл нашатирно – ганусових крапель і 10 мл цукрового сиропу	
Очні краплі (стерилізувати!) такого складу: 0,02 димедролу, 0,2 борної кислоти, 10 мл очищеної води	
Ізотонічний розчин, який складається з 0, 1 хініну гідрохлориду, 10 мл води для ін'єкцій і скільки потрібно хлориду натрію	
Розчин, який складається з 35, 0 ефіру длянаркозу, 0, 5 гідрохлориду хініну, 3 мл. 95% етилового спирту і до 60, 0	

персикової олії	
Водний розчин, в склад якого входить 6, 0 броміду калію, 0, 18 кодеїну фосфату і до 180, 0 очищеної води	
150 мл емульсії, що містить 15 мл касторової олії, 7,5 г желатинози та очищеної води. Вжити столовими ложками протягом 30 хв.	
Суспензію у складі: 100 000 ОД стрептоміцину сульфату, 20 г рибу'ячого жиру. Застосувати для змащення ран. Перед застосуванням збовтати.	
Мікстуру, у склад якої входить: 0,3 кодеїну фосфату, відвару кореня алтеї з 10,0 на 200 мл., по 4,0 натрію гідрокарбонату і натрію бензоату, 2,0 нашатирно-ганусових крапель	
20 мл 0 2% олійного розчину фенілсаліцилату	
Мікстуру з настоєм алтеї і весняного горицвіту по 6,0, 5 мл грудного еліксиру, 3 мл нашатирно-ганусових крапель, 3,0 гідрокарбонату натрію	
100 мл сиропу алое з залізом	

10,0 настоянки валеріани з камфорою. Приймати по 1 ст.л. 3 рази на день	
---	--

Завдання 4. Напишіть латинський еквівалент, доповніть речення англійськими термінами:

<i>Англійський термін</i>	<i>Латинський еквівалент</i>
aqueous solution	
tincture	
bitter almond water	
decoction	
roots	
extract	
alcohol	
aromatic water	
suspension	
solution	
eye drops	

1. may be prepared either by distilling water from bitter almonds, or, as directed in the U. S. Pharmacopoeia, by dissolving the volatile oil of bitter almonds in water, through the intervention of carbonate of magnesia.
2. In chemistry, a is a special type of homogeneous mixture composed of two or more substances. The term is when one of the solvents is water.

3. is a method of extraction by boiling herbal or plant material to dissolve the chemicals of the material, which may include stems,, bark and rhizomes.
4. A is typically an extract of plant or animal material dissolved in ethyl (ethanol).
5. are saline-containing drops used as an ocular route to administer.
6. In chemistry, a is a heterogeneous mixture that contains solid particles sufficiently large for sedimentation. The particles may be visible to the naked eye, usually must be larger than one micrometer, and will eventually settle, although the mixture is only classified as it when and while the particles have not settled out.
7. An is a substance made by extracting a part of a raw material, often by using a solvent such as ethanol or water. Extracts may be sold as tinctures, absolutes (.....) or in powder form.

Рецепт. Виписування рецептів на м'які лікарські форми. Скорочення в рецептах.

Тема 5

Мета: Знати класифікацію м'яких лікарських форм. Вміти аналізувати та виписувати рецепти на м'які лікарські форми.

Класифікація м'яких лікарських форм

1. **Unguentum, in** – мазь – м'яка недозована лікарська форма, що має в'язку консистенцію та призначена для зовнішнього застосування. Загальна маса мазі у рецепті 20,0 – 10,0 г, а очна мазь 5,0-10,0 г. Мазь складається з основи (*constituens*) і лікарської речовини, рівномірно в ній розподіленої. Як мазеві основи зазвичай використовують:

- вазелін (*Vaselineum*),
- ланолін (*Lanolinum*): водний - *hydricum* і безводий - *anhydricum*,
- свинячий жир (*Adepssuillusdepuratus*).

Прості мазі складаються з двох інгредієнтів: лікарської і формоутворювальної речовин. Мазі, до складу яких входить більше двох інгредієнтів, називаються складними.

Запам'ятайте! До офіційних мазей відносять: цинкову (*unguentumZinci*), жовту ртутну (*unguentumHydrargyrioxydflavum*), гліцеринову мазь (*unguentumGlycerini*), нафталанову (*unguentumNaphthalani*).

2. **Pasta, aef** – паста – це недозована мазеподібна лікарська форма із вмістом порошкоподібних речовин не менше 25%. Кількість порошку в пастах не повинна перевищувати 65%.

Жирова основа для паст така ж як і для мазей (*Vaselineum, Lanolinum, Adepssuillusdepuratus, unguentumGlycerini, unguentumNaphthalani, unguentumCetacei*). Якщо порошкоподібних лікарських речовин в пасті менше 25% додають наповнювач:

- крохмаль пшеничний (*AmylumTritici*),
- крохмаль кукурудзяний (*AmylumMaydis*),
- крохмаль картопляний (*AmylumSolani*),
- крохмаль рисовий (*AmylumOryzae*),
- тальк (магнієва сіль кремнієвої кислоти) (*Talcum*),
- біла глина (каолін) (*Bolusalba*),
- спори плавуна (*Lycopodium*).

Запам'ятайте! Стоматологічну пасту застосовують для введення в порожнину зуба, а порошкоподібні речовини складають не менше 75% від загальної маси. Як основа в стоматологічних пастах використовують гліцерин (*Glycerinum*), який додають по краплях, вказуючи в рецепті прописом “*quantum satis*” (q.s.).

3. **Linimentum, in** – лінімент (рідка мазь) – це м'яка недозована лікарська форма для зовнішнього застосування, яка розріджується при температурі тіла. Основою для лініментів є рідкі олії: вазелінова (*oleumVaselini*), льняна (*oleumLini*), соняшникова (*oleumHelianthi*) і ін.

4. **Emplastrum, in** – пластр – це лікарська форма у вигляді пластичної маси, із здатністю розм'якшуватися при температурі тіла і прилипати до шкіри на плоскому носіїві, яка призначена для зовнішнього застосування.

Однією з різновидностей пластрів є гірчичники (**chartasinapisata**) – аркуш паперу, який вкритий тонким шаром порошку знежиреного насіння гірчиці.

5. **Gelum, in** – гель – це віскозна транспортна система, утворена лікарською речовиною, гелеутворюючою речовиною і водою або іншими гідрофільними рідинами. У медицині використовують желе для введення в піхву (*Geleevaginale*), цервикально (*Geleecervicalia*), для введення в ротову порожнину з метою анестезії (*Geleoralisproanaesthesia*) та очні гелі (*Geleophthalmicum*). Гелі – нестійка форма. Створені сухі гелі (ксерогелі –

xerogelia). Особливим типом гелю є ліпозомальний гель (*Pevarillipogelium, Cilag*).

6. **Membranula, aef** – лікарська плівка – це засоби місцевої дії, які забезпечують локальне і рівномірне вивільнення діючої речовини з лікарської форми, створюючи їх високу терапевтичну концентрацію в місцях застосування без значного підвищення рівня лікарської речовини в системній циркуляції.

Різновидом плівок є очні плівки (**MembranulaseuLamellaophthalmica**) – стерильні полімерні плівки розміром 9/4,5/0,3 мм з певною кількістю лікарської речовини, яка розчинна в слюзній рідині.

У даний час у медичній практиці використовують очні плівки, які містять пілокарпіну гідрохлорид (*cum Pilocarpinihydrochlorido*), атропіну сульфат (*cum Atropini sulfate*), флореналь (*cum Florenalo*), сульфапіридазин-натрій (*cum Sulfapyridazinum-natrio*), неоміцину сульфат (*cum Neomycini sulfate*), дикаїн (*cum Dicaino*) та ін.

7. **Suppositorium, in** – свічка або суппозиторій – це м'яка дозована форма ліків, яка залишається твердою при кімнатній температурі, але розм'якшується під дією температури тіла. Свічки є трьох видів:

- *suppositoria rectalia* – ректальні;
- *suppositoria vaginalia* – вагінальні;
- *globuli vagināles* – вагінальні кульки;
- *ovula* – яйцеподібні;
- *pessaria* – у вигляді плескатої тіла з кулястими кінцями;
- *bacilli* – палички (вводяться у свищі, в порожнину носачи сечовивідний канал);
- *uretoria* – палички призначені для введення у порожнину матки.

Також до м'яких лікарських форм відносяться:

- *Applicatio, onis f* – аплікація

- *Cataplasma, atis n*– припарка
- *Cremer, oris m*– крем

Прописи основних м'яких лікарських форм

<i>Лікарська форма</i>	<i>Види</i>	<i>Алгоритм виписування</i>
Мазі	магістральні	<p><i>Прості:</i></p> <p>a) Recipe: Unguenti Назва л.р. % - маса Da. Signa.</p> <p><i>Складні:</i></p> <p>b) Recipe: Назва л.р. - маса Основа мазі - маса Misce, fiatunguentum. Da. Signa.</p>
	офіційні	<p>a) Recipe: Unguenti Назва л.р. - маса Da. Signa.</p> <p>b) Recipe: Unguenti “Назва л.р.” - маса Da. Signa.</p>
Гелі		<p>Recipe: Geli “Назва л.р.” – маса Da. Signa.</p>
Пасти		<p><i>Прості:</i></p> <p>a) Recipe: Pastae Назва л.р. - маса Da. Signa.</p> <p><i>Складні:</i></p> <p>b) Recipe: Назва л.р. - маса Індивідуальний порошок - маса Мазева основа - маса Misce, fiatpasta. Da. Signa.</p>
Лініменти	магістральні	<p>Recipe: Назва л.р. - маса Формоутворюючий елемент (олія) - маса Misce, fiatlinimentum. Da. Signa.</p>
	офіційні	<p>Recipe: Linimenti Назва л.р. % - маса Da. Signa.</p>
Пластирі		<p>a) Recipe: Emplastri Назва л.р. - маса Da. Signa.</p> <p>b) Recipe: Emplastrum ... розмір в см Da. Signa.</p>
Плівки		<p>Recipe: Membranulas “Назва л.р.” numero ... Da. Signa.</p>

		<p style="text-align: center;"><i>Очні:</i></p> <p>Recipe: Membranulas “Назва л.р.” ophthalmicas numero ... Da. Signa.</p> <p>Recipe: Lamellas “Назва л.р.”ophthalmicas numero ... Da. Signa.</p>
Супозиторії	магістральні	<p>a) Recipe: Назва л.р. - маса Основа - маса (3,0 або q.s.) Misce, fiatsuppositorium rectale. Da tales doses numero... Signa.</p> <p>b) Recipe:Suppositoria cum Назва л.р. - маса Da tales doses numero... Signa.</p>
	офіційальні	<p>Recipe:Suppositoria “Назва л.р.”N (numero)... Da.Signa.</p>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Перекладіть словосполучення:

- 1) складний лінімент метилсаліцилату –
- 2) амлінітрил в темній склянці –
- 3) сульфат барію для рентгена –
- 4) сіра ртутна мазь –
- 5) складний свінцевий пластир –
- 6) мазь «Мікосептин» –.....
- 7) крем «Травокорт» –
- 8) медична консервована жовч –
- 9) масло Какао скільки необхідно –
- 10) свічки з Іхтиолом –.....

Завдання 2. Перекладіть речення:

1. Приготуйте суспензію Тіоридазину гідрохлориду.
.....
2. Розчини 20,0 сульфату Магнію у воді.
.....
3. Додай до 1,0 саліцилату Ртуті 200,0 Персикової олії.
.....
4. Видай розчин кодеїну фосфату в ампулах для дітей.
.....
5. Приготуй рицинову олію на один прийом і мікстуру на день!
.....
6. Кульки, овулі, палички – це вагінальні свічки.
.....
7. Розчини концентровану сірчану кислоту!
.....
8. Оксид Цинку та вазелін є в цинковій мазі.
.....
9. Йод розчиняється у спирті.
.....
10. Перекис водню – це зовнішній антисептичний засіб.
.....

Завдання 3. Перекладіть рецепти українською мовою:

1) Recipe: Dermatōli 0,2
Extracti Belladonnae spissi 0,01
Olei Casao 2,5
Misce, fiat suppositorium rectāle.
Da tales doses numĕro 6
Signa: По 1 свічціаніч

2) Recipe: Hydrargŷri oxŷdi flavi 0,6

Ichthyōli 0,8

Unguenti Zinci 20,0

Misce, fiat unguentum.

Da.

Signa: Змазувати при сикозі

3) Recipe: Unguenti Hydrocortisoni 2,5% 30,0

Da.

Signa: Для змазування уражених ділянок шкіри.

4) Recipe: Pastae Boro-zinci-naphthalāni 50,0

Da.

Signa: Змазувати уражену ділянку шкіри.

5) Recipe: Emplastri adhaesīvi ad clavos "Salipōdum" 100,0

Da.

Signa: Кусок пластиру необхідного розміру відокремити від целофану і прикріпити на мозоль. Знімати через 2 дні.

6) Recipe: Unguenti Tetracyclīni ophthalmīci 10,0

Da.

Signa: Очна мазь. Закладати за нижню повіку 3-5 разів на день.

7) Recipe: Suppositoria "Bethiōlum" numĕro 10.

Da.

Signa: При геморої і тріщинах відхідника. По 1 свічці в пряму кишку.

8) Recipe: Iodoformii 0,01

Butyri Casao quantum satis

Misce, fiat bacillus longitudīne 6 cm et diametro 3 mm.

Dentur tales doses numĕro 6

Signĕtur: Вводити по 1 паличці 2 рази на день.

9) Recipe: Emplastri Capsīci 12 x 8 cm

Da. Signa: Прикладати на уражений суглоб.

10) Recipe: Natrii fluorātis

Boli albae ana 1,0

Glycerīni 1,2

Misce, fiat pasta.

Detur.

Signetur: Пасту втирати 2-3 місяці в чутливий дентин.

11) Recipe: Acīdi salicylīci 1,0

Hydrargyri amidochlorīdi

Bismūthi subnitrātis ana 3,0

Vaselīni

Lanolīni ana 15,0

Misce, fiat unguentum.

Da.

Signa: Мазь (для видалення веснянок).

12) Recipe: Chartas sinapisātas numēro 10

Da.

Signa: Змочити у теплій воді, прикладати на непошкоджену шкіру.

13) Recipe: Solutionis Ammonii caustici 25,0

Olei Helianthi 75,0

Misce, fiat linimentum.

Da.

Signa: Розтирати уражені суглоби.

14) Recipe: Membranulas "Diplenum F" N20

Da. Signa: Приклеювати на вологу поверхню емалі зубів.

15) Recipe: Cremoris Clotrimazoli 1% 20,0

Da tales doses numero 2

Signa: Для зовнішнього застосування.

Завдання 4. Напишіть рецепти латинською мовою, випишіть:

Лінімент, в склад якого входить по 10 г метилсаліцилату і хлороформу, 30 г олії блекоти.	
Мазь, в склад якої входить: 1,0 резорцину, 10,0 вазеліну.	
20 вагінальних кульок, у склад кульки входить: 0,2 левоміцетину, 0,1 борної кислоти і масла какао скільки треба.	
Намазаного еластичного липкого пластиря 10 см х 15 см.	
Лінімент, що складається з хлороформу і олії соняшnikової по 2 мл.	
10 свічок з іхтіолом по 0,2.	
Мазь, до складу якої входить по 10,0 осадженої сірки і дьогтю берези, по 2,5 оксиду цинку і крохмалу пшениці, 20, 0 вазеліну.	
Пасту такого складу: 0,4 саліцилової кислоти, по 5,0 оксиду цинку і крохмалу, 10, 0 жовтого вазеліну.	
10 Свічок такого складу: 0,5 анальгіну, по 0,3 анестезину і новокаїну, 0,01 витяжки беладонни, 2,0 олії какао.	
Пасту, яка складається з 2,5 окису	

цинку, 10,0 пшеничного крохмалю, 4,0 іхтіолу і 16,0 нафталану.	
50,0 свинцевого простого пластирю	
100,0 аплікацій Дикофану	
10 ректальних свічок з 0,025 піпольфену	
6 свічок з екстрактом опію 0,01. По 1 супозиторію 2 рази на день	
10 очних плівок, що містять 0,003 таурину. Призначити закладати по 1 плівці за нижню повіку 1 раз на день.	

Завдання 5.Доповніть речення латинськими еквівалентамианглійських термінів:

A **topical medication** is a medication that is applied to a particular place on or in the body. Most often topical administration means application to body surfaces such as the skin (.....) or mucous membranes to treat ailments via a large range of classes including creams (.....), foams, gels (.....), lotions, and ointments (.....). Many topical medications are epicutaneous, meaning that they are applied directly to the skin. Topical medications may also be inhalational, such as asthma medications, or applied to the surface of tissues other than the skin, such as eye drops (.....) applied to the conjunctiva, or ear drops (.....) placed in the ear, or medications applied to the surface of a tooth (.....). The word *topical* derives from Greek *topikos*, "of a place".

There are many general classes, with no clear dividing line between similar formulations. As a result, what the manufacturer's marketing department chooses to list on the label of a topical medication might be completely different from what the form would normally be called. For example, Eucerin "cream" is more appropriately described as an ointment than as a cream.

Рецепт. Виписування рецептів на тверді лікарські форми. Скорочення в рецептах.

Тема

6

Мета: Знати класифікацію твердих лікарських форм. Вміти аналізувати та виписувати рецепти на тверді лікарські форми.

Класифікація твердих лікарських форм

1. **Tabletta, -aef** – таблетка – тверда дозована лікарська форма, отримана методом пресуванням лікарських речовин або суміші лікарських і допоміжних речовин, призначена для внутрішнього, зовнішнього або ін'єкційного (після розчинення у відповідному розчиннику) застосування.

За способом приготування їх поділяють на:

- *tabulettae compressae* – таблетки пресовані;
- *tabulettae friabiles* – таблетки, отримані методом формування;
- *tabulettae obductae* – таблетки, покриті оболонкою.

За способом вживання таблетки поділяють на:

- *oriblettae seu tabulettae perorales* – пероральні;
- *resoriblettae seu tabulettae sublinguales* – сублінгвальні;
- *injectabulettae seu tabulettae pro injectionibus* – для приготування

ін'єкційних розчинів;

- *solublettae seu tabulettae pro gargarismatis* – для приготування розчинів для полоскання або спринцювань.

Таблетки призначаються для внутрішнього вживання (*tabulettae ad usum internum*), для зовнішнього (*tabulettae ad usum externum*), під язик (*tabulettae sublingualis*), для підшкірного введення, імплантації (*tabulettae implantatae*) і так далі. Маса пігулок коливається від 0,1 до 1,0 г.

При визначенні назви лікарської форми у випадку таблеток слід взяти до уваги той факт, що значна більшість таблеток призначені для перорального застосування. Тому шлях введення таблеток слід вказувати у тих випадках,

коли шлях введення не є пероральним, а саме: таблетки ректальні, вагінальні, для імплантації.

2. **Pulvis, ěrism** – порошок – тверда лікарська форма для внутрішнього і зовнішнього застосування, що володіє властивістю сипучості.

Порошки, вживані зовнішньо, називають присипками (**aspersio, onisf**). Розрізняють неподілені, або недозовані (*pulveres indivisi*) порошки і поділені на окремі прийоми, або дозовані (*pulveres divisi*).

Залежно від кількості інгредієнтів порошки поділяють на прості (*pulvĕres simplices*) і складні (*pulvĕres compositi*).

Якщо в склад порошку входить одна подрібнена лікарська речовина, то такий порошок називають простим (*pulvis simplex*).

Складний порошок (*pulvis compositus*) – це суміш двох і більше лікарських речовин.

За способом вживання порошки поділяють на:

- порошки для зовнішнього вживання –
pulvĕres ad usum externum або *pulvĕres pro usu externo*.

- порошки для внутрішнього вживання –
pulvĕres ad usum internum або *pulvĕres pro usu interno*.

За ступенем подрібнення порошок може бути:

- дрібний (*pulvis subtilis*);
- середньодрібний (*pulvis modice subtilis*);
- дуже дрібний (*pulvis subtilissimus*);
- якнайдрібніший (*pulvis longe subtilissimus*);
- грубий, крупний (*pulvis grossus*);
- середньогрубий (*pulvis modice grossus*);
- якнайгрубший (*pulvis longe grossissimus*).

Приписують порошки на один прийом (*pro dosi*) або добову дозу (*pro die*) в паперових капсулах (*in capsulis chartaceis*), в паперових мішечках (*in sacculis chartaceis*), в капсулах, закритих кришечками (*in capsulis*

operculātis), в навоскованому або парафінованому папері (*in charta cerāta, in charta paraffināta*), в коробочках (*in scatūlis*).

3. **Capsula, aef** – капсула. Лікарські засоби, які мають неприємний гіркий смак, подразнюють слизову ротової порожнини або негативно впливають на зуби, виписують в капсулах. Виготовляють капсули з желатину. Вони мають кулькоподібну (овальну) і довгасту форму чи форму маленьких пляшечок.

Виготовляють такі капсули:

– *capsūlae gelatinōsae molles seu elastīcae* (м'які або еластичні желатинові капсули);

– *tubatīnae* (тубатіни, у вигляді маленьких пляшечок);

– *pelettae* (пелети – капсули, які призначені для вшивання під шкіру хірургічним способом).

4. **Dragee n** (не відмінюється) – драже – є досить поширеною твердою офіційною лікарською формою для внутрішнього вживання, яку готують на фармацевтичних підприємствах способом нашарування (дражирування) лікарських і допоміжних речовин на цукрові гранули

5. **Granulum, in** – гранула – як тверда лікарська форма *adusuminternum* являють собою зернинки, крупинки різної форми масою до 0,05. Виготовляються на фармацевтичних підприємствах як офіційний лікарський засіб.

Фармацевтична промисловість випускає гранули орази (*granūla Orāzi*), гранули плантаглюциду (*granūla Plantaglucīdi*), гранули гліцерофосфату (*granūla Glycerophosphātis*), гранули етазол-натрію для дітей (*granūla Aethazōli-natrii pro infantibus*), гранули "Флакарбін" (*granūla "Flacarbīnum"*).

6. **Species, erumf** (завжди у множині) – збір лікарський – це суміш декількох видів висушених і подрібнених цілих лікарських рослин або лише їх частин (трава, листя, квітки, плоди, корені, кореневища тощо), з якої готують настої та відвари.

Збори поділяють на такі групи:

- *Species ad infūsa et decocta* – збори для настоїв.
- *Species fumāles* – збори для куріння.
- *Species pro balneis* – збори для ванн.

Офіцинальними зборами є:

- *speciesamarae* – гіркий (апетитний) збір
- *speciesantiasthmaticae* – протиастматичний збір
- *speciescardiacae* – серцевий збір
- *speciescholagōgae* – жовчогінний збір
- *speciesdiuretīcae* – сечогінний збір
- *specieslaxantes* – проносний збір
- *speciespectorales* – грудний збір

7. **Sapo, onism** – мило – колоїдні розчинні у воді лужні солі вищих жирних кислот.

Офіцинальні тверді лікарські форми, що використовують за кордоном:

1) Карамелі (**Caramel, ism**) - тверді препарати, подібні до цукерок. Призначені карамелі для лікування порожнини рота та ясен. Їх тримають у роті до повного розчинення.

2) Припарки (**Cataplasma, atisn**) – напівтверді препарати, які використовують для нанесення на шкіру. Вони викликають поверхневу гіперемію і покращують циркуляцію крові в області прикладання. Крім того, припарки можуть проявляти протизапальну і антисептичну дії.

3) Глосети (**Glossetes**) - невеликі таблетки, які кладуть під язик. Вони легко розчиняються і лікарський засіб швидко всмоктується слизовою оболонкою ротової порожнини.

4) Пастилки, аботроше (**Trochiscus, im**), –твердімасиплоскоїформи, якіготуютьшляхомзмішуваннялікарськогозасобузіслизами. Використовують їх у стоматологічній практиці для лікування захворювань слизової оболонки ротової порожнини. Троше повільно розчиняються у слині і у зв'язку з цим мають тривалу дію. В ряді випадків пастилки призначають всередину під час лікування деяких захворювань шлунково-кишкового тракту.

5) Розчинні таблетки (**Solvella, aef**) - таблетки, які розчиняють у воді й використовують для зовнішнього застосування.

6) Олівець лікарський (**Stilusmedicinalis**) - тверда лікарська форма у вигляді циліндра товщиною 4-8 мм і довжиною до 10 см із загостреним або заокругленим кінцем, призначена для зовнішнього застосування. Застосовують для обробки слизових оболонок і шкіри. Всі форми випускаються як офіційними препаратами.

Прописи основних твердих лікарських форм

Лікарська форма	Види	Алгоритм виписування
Порошки	прості недозовані	Recipe: Назва л.р. - маса Da. Signa.
	складні недозовані	Recipe: Назва л.р. - маса Назва л.р. - маса Misce, fiatpulvis. Da. Signa.
	прості дозовані	Recipe: Назва л.р. - маса Datalesdosesnumero... Signa.
Таблетки	прості	a) Recipe: Назва л.р. – разова доза (РД) Datalesdosesnumero... in tabulettis Signa. b) Recipe: Tabulettas Назва л.р. - РД N (numero)... Da. Signa.
	складні	Recipe: Назва л.р. – РД Назва л.р. - РД Datalesdosesnumero...

		in tabulettis Signa.
	офіційні назви	Recipe: Tabulettarum "Назва л.р." N (numero)... Da. Signa.
Капсули		Recipe: Назва л.р. – РД Datalesdosesnumero... in capsulis gelatinosis Signa.
Драже		Recipe: Dragee Назва л.р. - РД N (numero)... Da. Signa.
Збори	дозовані	Recipe: Назва р.с. - маса Назва р.с. - маса Misce, fiantspecies. Da tales doses numero... Signa.
	недозовані	Recipe: Назва р.с. - маса Назва р.с. - маса Misce, fiantspecies. Da. Signa.
	офіційні	Recipe: Specierum amararum - маса Da. Signa.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Допишіть закінчення в рецептах, перекладіть:

1. Recipe: Specie.....peccoralis..... 50,0

Da.

Signa: 1 столову ложку збору залити 1 склянкою кип'ятку, варити протягом 10 хв., приймати по півсклянки вранці і ввечері.

2. Recipe: Granul..... Plantaglicid..... 50,0

Da.

Signa: По 1 чайній ложці 2-3 рази на день за 20-30 хв. до їди.

3. Recipe: Extract..... Belladonnae 0,013

Natrii hydrocarbon..... 0,25

Da tales doses numēro 6 in tabulett.....

Signa: По 1 таблетці 2-3 рази на день.

4. Recīpe: Pulv..... foli..... Digitālis 0,1

Dentur tales dases numēro 12

Signa: По 1 порошку 3 рази на день.

5. Recīpe: Tabulett..... "Citramon....." numero 6

Da. Signa: По 1 таблетці при зубному болю

6. Recīpe: Trochiscic..... Benzalkoni.....numero10

Da. Signa: По 1 пастиці, не ковтаючи тримати до повного розсмоктування в ротовій порожнині

7. Recīpe: Glosset..... Nitroglycerin..... 0,0005 numero10

Da. Signa: По 1 таблетці під язик при болю в серці

8. Recīpe: Bismūth..... subnitratīs 0,35

Magnesii carbona.....

Natrii hydrocarbona..... ana 0,2

Pulvēris radīc..... Frangūl.....

Pulvēris rhizomā..... Calāmi ana 0,025

Misce, ut fiat pulvis

Datalesdosesnumēro 30

Signa: По 1 порошку 3 рази на день.

9. Recīpe: Methylēnicoerule..... 0,03

Natriisalicylātīs 0,3

Misce, fiat pulvis

Da tales doses numero 6 in capsūl.....amylace.....

Signa: По 1 капсулі 2 рази на день

10.Recīpe: Ole..... jecōris Aselli 5 ml

Da tales doses numēro 30 in capsūl..... gelaninōs..... elastīc.....

Signa: По 3 капсули 2 разинадень

11.Recīpe: Tabulett..... "Cornella" obduct.....numero 50

Da. Signa: По 1 таблетці перед сном.

12. Recīpe: Pulvĕris Xeroformii subtilissim..... 10,0

Misce. Da. Signa: Присипка

13. Recīpe: Cortic..... Frangūlae

Foli..... Menthae piperīt.....

Rhizomātis cum radic..... Valeriānae ana 15,0

Misce, fia..... species

Detur in saccūlo chartace.....

Signētur: 1 столову ложку заварити в склянці кип'ятку,
настояти 20 хв., процідити. Приймати по півсклянки 2 рази на
день.

14. Recīpe: Tabulettas Furadonin..... 0,03 enterosolubil.....

pro infant..... numero 20

Da. Signa: По 1 таблетці 3 рази на день.

15. Recīpe: Acid..... acetylsalicylic..... 0,24

Paracetamoli 0,18

Coffeinum-natri..... benzoatis 0,03

Acid..... citric..... 0,006

Da tales dises numero 6 in tabulett.....

Signa: По 1 пігулці при зубному болю

Завдання 2. Напишіть рецепти без скорочень (див. Додаток 2):

Recīpe: T-rae Convall. T-rae Valer. āā 10 ml Aq. Amygdal. amar. 5 ml Natr. bromidi 3,0	
---	--

Codeini phosphatis 0,3 M.D. S.: По 25 крапель 3 р/день	
Recіpe: Ac. borici 1,0 Talci 50,0 Vol. alb. Amyl. Tritic. āā 10,0 M. ut f. pulv. D.S.: Присипка	
Recіpe: Hb. Millefolii Hb. Absinthii Fl. Chamomillae Fol. Salviae Fol. Menthae piper. āā 10,0 M.f.sp. D.S.: По 1 ст. л. на стакан води	
Recіpe: Sol. Desoxycorticosteroni acetatisoleos.0,5 % 1 ml D.t.d.N6 inamp. S.: Розчинити в наданому розчині	
Recіpe: Extr. Franfulaespiss. 4,0 Pulv. r. Rhei 3,0 Extr. Bell. M. pil. q. s. utf. pil.N 30 D.S.: По 1-2 пилюлі на ніч	
Recіpe: Dct. rad. Senegae 6,0 – 200 ml Liq. Amm. anis. 2 ml	

<p>Sir. simpl. 15,0</p> <p>M.D.</p> <p>S.: По 1 ст.л. кожні 2 години</p>	
<p>Recіpe:Theophyllini 0,2</p> <p>But. Sac. 2,0</p> <p>M.f.suppr.</p> <p>D.t.d.N.10</p> <p>S.: По 1 свічі 2 р/день</p>	
<p>Recіpe:Camph. tr. 0,1</p> <p>Sacchari 0,25</p> <p>M.f.pulv.</p> <p>D.t.d.N10 in ch. cer.</p> <p>S.: По 1 порошку 2 р/день</p>	
<p>Recіpe:Codeiniphosphatis 0,2</p> <p>Aq. Menthae piper. ad 10 ml</p> <p>M.f.sol.</p> <p>D.invit. nigr.</p> <p>S: По 15 крапель 3 р/день</p>	
<p>Recіpe:Kaliiiodidi 5,0</p> <p>Natr. hyposulfitis 0,1</p> <p>Aq. dest. 4,4 ml</p> <p>Lanol. anhydr. 13,5</p> <p>Adip. suil. depur. 27,0</p> <p>M.f.ung.</p> <p>D.</p> <p>S.: Мазь</p>	

Завдання 3. Знайдіть відповідний переклад термінів англійською мовою:

1. Amylum

2. pulvis

3. charta cerata	b) powder
4. stilus medicinalis	c) in boxes
5. pro die	d) starch
6. in scatulis	e) breast tea
7. pro infantibus	f) constituent
8. remedium	g) for a day
9. constituens	h) wax paper
10. species pectoralis	i) for children
a) medicine	j) medical pencil

Завдання 4. Перекладіть словосполучення:

1. очні плівки з Пілокарпину гідрохлоридом –
2. рідкий екстракт трави Деревію звичайного –
3. настоянка Глоду –
4. основний карбонат Магнію –
5. гірка настоянка –
6. таблетки Тіреодіну вкриті оболонкою –
7. осаджений карбонат Кальцію –
8. діхлорид Ртуті –
9. ефір для наркозу –
10. дезинфікуюче мило з Хлорофенолом –
11. свічки з Еуфіліном –
12. бальзам проти кашлю –
13. драже Мікрорйоду з Фенобарбіталом –
14. суха хлоридна плазма –
15. порошкоподібний Опій –
16. драже вітаміну А –
17. рідкий парафін –
18. емульсія сім'ян солодкого Мигдаля –

19. порошок з Тетрацикліном для суспензії –
-
- 20.свічка з екстраком Беладонни –

Завдання 5. Напишіть рецепти латинською мовою, випишіть:

10 порошків, які містять по 0,1 тертої камфори, 0,25 цукру. Видати у навоскованому папері.	
Лікарський жовчогінний збір, що складається з 2 г квітів календули, 20 г плодів фенхелю (<i>кропу аптечного</i>), 10 г трави полину, 5 г трави золототисячника, 2,0трави чистотіла, 38,0 трави цикорію, 10,0 трави деревію, 5,0 трави чебрецю, 8,0 кореневища лепехи.	
40,0 присипки аміназолу 2%.	
100,0 гранулгліцерофосфату.	
30 пілюль, в склад яких входить 4,0 густої витяжки крушини, 3,0 порошка кореня ревеня і скільки необхідно пілюльної маси.	
20 таблеток сульфадимезину 0,5.	
50 карамелей Декаміну 0,00015. Призначити по 1-2 карамелікожні 3 години	
Лінімент, що складається з 15,0	

дьюгтю та зеленого мила, 15 мл 95% етилового спирту. Позначити як зовнішнє.	
60 пілюль, в склад яких входить: 0,03 кристалізованого арсенату натрію; 3,0 гідрохлориду хініну; екстракт і порошок кореня солодки скільки треба.	
Збір з 80,0 трави звіробою, по 20,0 кореня валеріани і листя перцевої м'яти, 15,0 листя кропиви, 20,0 квітів ромашки.	
25 драже тифену по 0,03.	
20 таблеток такого складу: лактату кальцію і гліцерофосфату кальцію по 0,25.	
20 желатинових капсул, які містять по 1,0 заліза лактату і 0,1 аскорбінової кислоти.	
6 таблеток, кожна такого складу: кодеїну, натрію гідрокарбонату і терпінгідрату по 0,25.	
1 олівець сульфату Міді. Призначити при трахомі для припікання.	
Присипку, яка складається з 10,0 цинку оксиду, 40,0 тальку.	
Найдрібніший порошок такого складу:	

еритроміцину 250 000 ОД, левоміцину 1,5, стрептоциду 2,5.	
6 крохмальних капсул, до яких входять 0,03 синьки, 0,3 саліцилату натрію.	
30 таблеток „Тєпафілін” по 0,03.	
Збір з кореня алтеї і кореня солодки по 20,0, плодів кропу 10,0.	

Завдання 6. Прочитайте інструкцію для Стрептоциду розчинного, перекладіть, надайте латинський еквівалент до підкреслених слів:

STREPTOCIDE SOLUBLE

(Sodium sulfamido benzene aminomethane sulfate).

White crystalline powder. Soluble in water. Practically insoluble in organic solvents. Aqueous solutions are sterilized at + 100 C for 30 minutes.

Indications for use are the same as for streptotsida. Good solubility in water allows you to use the drug for parenteral use. Solutions can be administered subcutaneously, intramuscularly and intravenously.

For intramuscular and subcutaneous administration, use 1 - 1, 5% solutions prepared in sterile water for injection or in an isotonic solution of sodium chloride. Enter to 100 ml 2 - 3 times a day. For intravenous infusions use 2 - 5 - 10% solutions prepared in sterile water for injection, isotonic sodium chloride solution or 1% glucose solution. Enter up to 20 - 30 ml.

Apply soluble streptocid in cases where the patient's condition (vomiting, unconsciousness) does not allow to prescribe sulfanilamide drugs inside. After the patient is removed from a serious condition, they proceed to the intake of sulfa drugs.

Product form: powder (see also Ingalipt).

Storage: List B. In a well-closed banks.

Rp .: Streptocidi solubilis 5, 0

Sol. Glucosi 1% 100 ml

M. Sterilisetur!

D.S.At 20 ml per injection (into the vein).

Streptocide soluble in the form of 5% liniment is also used - a homogeneous creamy mass of white or creamy color.

Used to accelerate the healing of infected wounds, burns I and II degree, boils, carbuncles, with superficial pyoderma, acne vulgaris, impetigo and other inflammatory diseases of the skin.

Liniment applied to the lesion (under a gauze bandage) 1 - 2 times a day.

Product: in tubes or glass jars in the ZOR,

Storage: in a dry, cool place; Banks - in a dark place.

ДОДАТКИ

Додаток 1.

Класифікація лікарських форм за шляхом введення/застосування за Наказом МОЗ України від 26.06.2002 р. № 235

<i>Загальна назва лікарської форми</i>	<i>Шлях введення/застосування</i>
Лікарські засоби, що розпилюються	
Аерозоль	для зовнішнього застосування
	для зовнішнього застосування, дозований
	назальний
	назальний, дозований
	вушний
	вушний, дозований
	ректальний
	ректальний, дозований
	вагінальний
	вагінальний, дозований
	для інгаляцій
	для інгаляцій, дозований
	стоматологічний
стоматологічний, дозований	
Спрей	для зовнішнього застосування
	для зовнішнього застосування, дозований
	назальний
	назальний, дозований
	очний
	очний, дозований
	вушний
	вушний, дозований
	стоматологічний
	стоматологічний, дозований
М'які лікарські форми	
Гель	для зовнішнього застосування
	для перорального застосування (желе)*

	назальний
	очний
	вушний
	зубний
	ректальний
	вагінальний
	цервікальний
	уретральний
Крем	для зовнішнього застосування
	назальний
	очний
	вушний
	ректальний
	вагінальний
Лінімент	для зовнішнього застосування
Мазь	для зовнішнього застосування
	назальна
	очна
	вушна
	ректальна
	інгаляційна
Паста	для зовнішнього застосування
	для приготування суспензії (для перорального застосування)*
	зубна
	стоматологічна
Рідкі лікарські форми	
Бальзам	для зовнішнього застосування
	(для перорального застосування)*
Вода ароматична (для зовнішнього застосування)*	
Екстракт	рідкий для зовнішнього застосування (водний)*
	рідкий для зовнішнього застосування, спиртовий
	рідкий для зовнішнього застосування, олійний
	рідкий для перорального застосування (водний)*
	рідкий для перорального застосування, спиртовий

	рідкий для перорального застосування, олійний
	рідкий для ін'єкцій (водний)*
	рідкий для ін'єкцій, спиртовий
	рідкий для ін'єкцій, олійний
Еліксир	(для перорального застосування)*
	зубний
Емульсія	для зовнішнього застосування
	для перорального застосування
	для перорального застосування, дозована
	назальна
	очна
	вушна
	зубна
	ректальна
	вагінальна
	для ін'єкцій
	для інфузій
	для інгаляцій
Концентрат	для приготування розчину для зовнішнього застосування
	для приготування розчину для перорального застосування
	для приготування розчину ректального
	для приготування розчину вагінального
	для приготування розчину для ін'єкцій
	для приготування розчину для інфузій
	для приготування дезінфекційного розчину
Краплі	для перорального застосування
	для приготування розчину (для перорального застосування)*
	назальні (водні)*
	назальні, олійні
	очні (водні)*
	очні, олійні
	очні/назальні (водні)*
	очні/назальні, олійні
	вушні (водні)*

	вушні, олійні
	вушні/очні (водні)*
	вушні/очні, олійні
	зубні
	для інгаляцій
Лосьйон	(для зовнішнього застосування)*
	очний
Мікстура	для зовнішнього застосування
	(для перорального застосування)*
Настойка	для зовнішнього застосування
	(для перорального застосування)*
Олія	для зовнішнього застосування
	для перорального застосування
Рідина	для зовнішнього застосування
	для перорального застосування
	для ін'єкцій
	для інфузій
Розчин	для зовнішнього застосування (водний)*
	для зовнішнього застосування, спиртовий
	для зовнішнього застосування, олійний
	для перорального застосування (водний)*
	для перорального застосування, спиртовий
	для перорального застосування, олійний
	назальний (промивання)*
	очний (примочка)*
	вушний (промивання)*
	для полоскання ротової порожнини
	іригаційний
	ректальний (для іригацій)*
	вагінальний (для іригацій)*
	для ін'єкцій
	для ін'єкцій (водний)*
	для ін'єкцій (олійний)*
	для інфузій

	для інгаляцій
	для інтратрахеального введення
	дезінфекційний
Сироп	(для перорального застосування)*
	(для перорального застосування)* дозований
Сік	
Слиз	для зовнішнього застосування
	для перорального застосування
Суспензія	для зовнішнього застосування
	для перорального застосування
	для перорального застосування, дозована
	назальна
	очна
	вушна
	стоматологічна
	ректальна
	вагінальна
	для ін'єкцій
	для інгаляцій
	для інтратрахеального введення
Шампунь	
Тверді лікарські форми	
Гранули	дозовані
	вкриті оболонкою
	вкриті оболонкою (шлунково-розчинні)*
	вкриті оболонкою, кишково-розчинні
	вкриті оболонкою (шлунково-розчинні)*, дозовані
	вкриті оболонкою, кишково-розчинні, дозовані
	вкриті оболонкою, дозовані

	вкриті оболонкою, пролонгованої дії
	вкриті оболонкою, пролонгованої дії, дозовані
	вкриті оболонкою, з модифікованим вивільненням
	вкриті оболонкою, з модифікованим вивільненням, дозовані
	для приготування крапель
	для приготування розчину
	для приготування суспензії
	для приготування сиропу
	(шлунково-розчинні)*
	(шлунково-розчинні)*, дозовані
	кишково-розчинні
	кишково-розчинні, дозовані
	для смоктання
	пролонгованої дії
	пролонгованої дії, дозовані
	з модифікованим вивільненням
	з модифікованим вивільненням, дозовані
	шипучі
	шипучі, дозовані
	дисперговані
	дисперговані, дозовані
	розчинні
	розчинні, дозовані
	Гумка для жування (жувальна)
Драже	(шлунково-розчинне)*
	кишково-розчинне
	для смоктання

	для жування
	продовженої дії
	з модифікованим вивільненням
Каплети	
Капсули	тверді
	тверді (шлунково-розчинні)*
	тверді, кишково-розчинні
	тверді, продовженої дії
	тверді з модифікованим вивільненням
	м'які
	м'які (шлунково-розчинні)*
	м'які, кишково-розчинні
	м'які, продовженої дії
	м'які з модифікованим вивільненням
	м'які, ректальні
	м'які, ректальні, продовженої дії
	м'які, вагінальні
	м'які для імплантацій
Карамель (для перорального застосування)*	
Карамель для смоктання	
Льодяники	
Пастилки	
Пастилки для смоктання	
Плівка	інтравагінальна
	очна
	стоматологічна
Порошок	дозований

	для зовнішнього застосування
	для приготування крапель
	для приготування розчину для зовнішнього застосування
	для приготування розчину
	для приготування розчину для ін'єкцій
	для приготування розчину для інфузій
	для приготування сиропу
	для приготування суспензії
	назальний
	вушний
	зубний
	для приготування розчину ректального
	для приготування суспензії ректальної
	для інгаляцій
	ліофілізований для приготування розчину для зовнішнього застосування
	ліофілізований для приготування розчину
	ліофілізований для приготування розчину для ін'єкцій
	ліофілізований для приготування розчину для інфузій
	ліофілізований для приготування крапель
Спансули	
Супозиторії	назальні (палички)*
	вушні (палички)*
	ректальні
	вагінальні
	вагінальні (глобули)*
	вагінальні (овулі)*
	вагінальні (песарії)*

	маткові
	уретральні (песарії)*
Таблетки	вкриті оболонкою
	вкриті оболонкою (шлунково-розчинні)*
	вкриті оболонкою, кишково-розчинні
	вкриті оболонкою, пролонгованої дії
	вкриті оболонкою, з модифікованим вивільненням
	кишково-розчинні
	(шлунково-розчинні)*
	вкриті оболонкою, кишково-розчинні, пролонгованої дії
	пролонгованої дії
	з модифікованим вивільненням
	для смоктання
	для жування
	під'язикові (сублінгвальні)
	защічні
	ректальні
	вагінальні
	шипучі
	дисперговані
	розчинні
	ділимі
	пролонгованої дії, ділимі
	вкриті оболонкою, пролонгованої дії, ділимі
	для імплантацій
для приготування розчину для зовнішнього застосування	
для приготування суспензії	

	для приготування крапель очних
	для приготування розчину ректального
	для приготування суспензії ректальної
	для приготування розчину вагінального
	для приготування розчину дезінфекційного
	для приготування розчину іригаційного
Лікарська рослинна сировина	
Брикети	
Бруньки	
Збори	
Квіти	
Кора	
Кореневища	
Кореневища з коренями	
Корені	
Листя	
Насіння	
Плоди	
Слані	
Стовпчики з приймочками	
Супліддя	
Суцвіття	
Трава	
Чай	
Інші лікарські форми	
Газ	
Гірчичники	

Губка	антисептична
	гемостатична
	ректальна
	вагінальна
Клей	
Лаки	
Марля	
Мед	
Мило	
Олівець	
Парафінові блоки	
Пілюлі	
Пластир	
Пластир — трансдермальна терапевтична система	
Плитки	
Пудра	
Серветки	
Сіль	
Тампони	вушні
	ректальні
	вагінальні

* — Уточнення, зазначені в дужках, можуть використовуватися за бажанням Заявника (наприклад, паста для приготування суспензії для перорального застосування або паста для приготування суспензії)

Скорочення в рецептах

<i>Скорочення</i>	<i>Повна форма</i>	<i>Переклад</i>
āā	ana	по, порівну
ac., acid.	acīdum	кислота
amp.	ampūlla	ампула
aq.	aqua	вода
aq. purif.	aqua purificāta	вода очищена
but.	butýrum	масло (тверде)
caps.	capsūla	капсула
comp., cps., cp.	compositus (a, um)	складний
cort.	cortex	кора
D.	Da. Detur. Dentur	Видай. Нехай буде видано. Нехай будуть видані.
D.S.	Da. Signa. Detur. Signētur	Видай. Познач. Нехай буде видано, позначено. Видати. Позначити.
D.t.d.	Da (Dentur) tales doses	Видай (Видати) такі дози. Нехай будуть видані такі дози
dil.	dilūtus	розведений
div. in p. aeq.	divīde in partes aequales	розділи на рівні частини
emuls.	emulsum	емульсія
empl.	emplastrum	пластир
extr.	extractum	екстракт, витяжка
fl.	flos	квітка
fol.	folium	листя
fruct.	fructus	плід
f.	fiat (fiant)	Нехай утвориться (утворяться)
gtt.	gutta, guttae	крапля, краплі
inf.	infusum	настій
in amp.	in ampūllis	в ампулах
in tab.	in tabulettis	в таблетках
lin.	linimentum	рідка мазь
liq.	liquor	рідина
M.pil.	massa pilulārum	маса пілюльна
M.	Misce. Misceātur	Змішай. Нехай буде змішано.

		Змішати.
Mixt.	Mixtūra	мікстура
N.	numĕro	числом
ol.	oleum	масло (рідке)
p. aeq.	partes aequales	рівні частини
past.	pasta	паста
pil.	pilŭla	пилюля
ppt., praec.	praecipitātus	осаджений
pulv.	pulvis	порошок
q.s.	quantum satis	скількинеобхідно
r., rad.	radix	корінь
Rp.	Recĭpe	Візьми
Rep.	Repĕte. Repetātur	Повтори. Нехай буде повторено. Повторити.
rhiz.	rhizōma	корневище
sem.	semen	насіння
simpl.	simplex	простий
sir.	sirŭpus	сироп
sol.	solutio	розчин
spec.	species	збір
spir.	spirĭtus	спирт
Steril.	Sterilĭsa. Sterilisĕtur; sterĭlis	Простерилізуй. Нехай буде простерилізовано. Простерилізувати; стерильний
supp.	suppositorium	свічка, супозиторій
susp.	suspensio	суспензія
tab.	tabuletta	таблетка
t-ra, tinct., tct.	tinctūra	настоянка
ung.	unguentum	мазь
vit.	vitrum	склянка

Назви основних лікарських рослин в картинках

Укр. Полинъ

Lat. Absinthium, i n

Eng. Absinthe

Fr. Absinthe

Укр. Горицвіт весняний

Lat. Adōnisvernalis, f
(Adonīdisvernalis)

Eng. Spring adonis

Fr. Adonide de printemps

Укр. Алтей

Lat. Althaea,ae f

Eng. Marsh mallow

Fr. Althaea officinale (Mauve blanche)

Укр. Алое

Lat. Aloe,ësf

Eng. Aloe vera

Fr. Aloès

Укр. Беладона

Lat. Belladonna, aef

Eng. Belladonna (deadly nightshade)

Fr. Belladone (belle-dame)

Укр. Ромашка

Lat. Chamomilla, ae f

Eng. Camomile (Matricary)

Fr. Camomille (Matricaire)

Укр. Конвалія

Lat. Convallaria, ae f

Eng. Lily-of-the-valley

Fr. Lis des vallées

Укр. Глід

Lat. Crataegus, i f

Eng. Hawthorn

Fr. Épine blanche

Укр.Наперстянка

Lat.Digitalis, is f

Eng. Digitalis (Foxglove)

Fr. Digitale

Укр. Евкаліпт

Lat.Eucalyptus, i f

Eng. Eucalyptus (Gum-tree)

Fr. Eucalyptus (Gommier)

Укр. Мати й мачуха

Lat.Farfara, aef

Eng. Farfara (Foalfoot)

Fr.Pas-d'âne

Укр. Фенхель, кріп аптечний

Lat.Foeniculum, in

Eng. Fennel

Fr.Fenouil

Укр. Крушина

Lat.Frangula, aef

Eng. Buckthorn

Fr.Rhamnacées

Укр. Солодка

Lat.Glycyrrhiza, aef

Eng. Licorice

Fr.Réglisse

Укр. Соняшник

Lat.Helianthus, i m

Eng. Sunflower

Fr. Hélianthe (Tournesol)

Укр. Звіробій

Lat. Hypericum, i n

Eng. John's-wort

Fr. Mille-pertuis

Укр. Пустирник

Lat. Leonurus, im

Eng. Motherwort

Fr. Agriraume

Укр. М'ята перцева

Lat. Mentha (ae f) piperita (us, a, um)

Eng. pepper mint

Fr. Menthe poivrée

Укр. Деревій

Lat.Millefolium, i n

Eng. Milfoil

Fr.Millefeuille

Укр. Льон

Lat.Linum, i n

Eng. Flax

Fr.Fil

Укр. Подорожник

Lat.Plantago, inis f

Eng. Plantain

Fr.Plantain

Укр. Ревінь

Lat.Rheum, i n

Eng. Rhubarb

Fr.Rhubarbe

Укр. Дуб

Lat.Quercus, usf

Eng. Oak (Quercus)

Fr.Chêne

Укр. Шавлія

Lat.Salvia, aef

Eng. Sage

Fr.Sage

Укр. Лимонник

Lat.Schizandra, aef

Eng. Magnolia-vine (Schizandra)

Fr. Graine aux cinq saveurs

Укр. Чілібуха

Lat.Strychnos, i m

Eng. Strychnine tree

Fr.Strychnos

Укр. Кропива

Lat. Urtica, ae f

Eng. Nettle

Fr. Ortie

Укр. Валеріана

Lat. Valeriana, ae f

Eng. common Valerian

Fr. Valériane officinale

**Найбільш часто використана рослинна сировина для приготування
відварів і настоїв**

- лист евкаліпта прутовидного (*folium Eucalypti*);
- листя кропиви (*folia Urticae*);
- листя сени (*folia Sennae acutifoliae*);
- листя брусниці (*folia Vitis idaeae*);
- листя подорожника великого (*folia Plantaginis majoris*);
- листя мучниці звичайної (*folia Uvae ursi concise*);
- листя мати-й-мачухи (*folia Farfarae concise*);
- кору дуба (*cortex Quercus*);
- кору крушини (*cortex Rhamni frangulae*);
- пагони багна болотного (*coimus Ledi palustris*);
- траву золототисячника (*herba Centaurii*);
- траву материнки (*herba Origani cretici*);
- траву звіробою (*herba Hyperici perforate*);
- траву меліси лікарської (*herba Melissa officinalis*);
- траву чебрецю повзучого (чебрецю) (*herba Thymi serpylli*);
- квітки ромашки (*flores Chamomillae exsiccate*);
- квітки липи (*flores Tiliae*);
- квітки нагідок (*flores Calendulae officinalis*);
- квітки безсмертника піщаного (*flores Helichrysi arenarii*);
- квітки бузини чорної (*flores Sambucus nigra*);
- нирки берези (*gemmae Betulae exsiccatae*);
- плоди кропу пахучого (*fructus Anethi graveolentis*);
- плоди кмину (*fructus Carvi*);
- плоди шипшини (*fructus Rosae concise*);
- плоди анісу звичайного (*fructus Anisi vulgaris*);

- плодиялівцю (*fructus Juniperi*);
- плодиглоду (*fructus Crataegi*);
- плодичорницізвичайної (*fructus Vaccinii myrtilli*);
- кореневищперстачупрямостоячого (*rhizomata Potentillae erectae*);
- кореневищазкоріннямродовика (*rhizoma cum radicibus Sanguisorbae*);
- кореневищалепехи (*rhizoma Calami pulveratum*);
- корінняалтея (*radix Althaeae pulverato*);
- насінняльонупосівного (*semen Lini usinatissimi*);
- насіннягарбузавичайного (*semina Cucurbitae decorticate*);
- насіннякінськогокаштана (*semen Hippocastani*);
- супліддяхмелю (*Strobili Humuli lupuli pulverari*);
- плодижостерупроносного (*fructus Rhamni catharticae*);
- стовпчикикукурудзизрильцями (*styli et stigmata Maydis*).

**УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКО-ЛАТИНСЬКИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
СЛОВНИК**

А

абрикос; абрикос	Armeniaka, aef
адреналін; адреналин	Adrenalinum, in
азот; азот	Nitrogenium, in
азотистий; азотистый	nitrosus, a, um
азотний; азотный	nitricus, a, um
аїр; аир	Calamus, i m
алое; алоэ	Aloë, ës f
алтей; алтей	Althaea, aef
амідопірин; амидопирин	Amidopyrinum, in
амілнітрит; амилнитрит	Amyliinitris (itism)
ампіцилін; ампициллин	Ampicillinum, in
ампула; ампула	ampula, aef
антацидний; антацидный	antacidus, a, um
анузол; анузол	Anusolum, in
апоморфін; апоморфин	Apomorphinum, in
арніка; арника	Arnica, aef
арсеніт; арсенит	arsenis, itism
аскорбіновий; аскорбиновый	ascorbicus, a um
атропін; атропин	Atropinum, in
ацетилсаліциловий	acetylsalicylicus, a, um

Б

беладонна, красавка; красавка	Belladonna, ae f
білий; белый	albus, a, um
бензойний; бензойный	benzoicus, a, um
береза; берёза	Betula, aef
бісептол; бисептол	Biseptolum, in
борний; борный	boricus, a, um
бороментол; бороментол	Boromentholum, in
бромізовал; бромизовал	Bromisovalum, in
бронхолітин; бронхолитин	Broncholytinum, in
брунька; почка	gemma, aef
брусниця; брусника	Vitis (isf) idaea (ae)
бурштиновий; янтарный	succinicus, a, um

В

вагінальний, піхвовий; вагинальный	vaginalis, e
вазелін; вазелин	Vaselinum, in
вазографін; вазографин	Vasographinum, i n
вакцина; вакцина	vaccinum, in
валеріяна; валериана	Valeriana, aef
валідол; валидол	Validolum, in
варити; варить	coquo, ere 3
вживання; употребление	usus, usm
взяти; взять	recipio, ere 3
відвар; отвар	decoctum, in
відварити; сварить	coquo, ere 3
вінілін; винилин	Vinylinum, in
вітамін; витамин	vitaminum, in
вино; вино	Vinum, in
вкритий оболонкою;	obductus, a, um
покрытый оболочкой (в оболочке)	
внутрішньовенний; внутривенный	intravenosus, a, um
внутрішньом`язовий;	intramuscularis, e
внутрим'язочний	
вода; вода	aqua, aef
відновлений, восстановленный	reductus, a, um
видавати; выдать	da, dare 1
висушений; высушенный	exsiccatus, a, um
Г	
гарбуз; тыква	Cucurbita, aef
гепарин; гепарин	Heparinum, i n
гідрокортизон; гидрокортизон	Hydrocortisonum, i n
гідротартрат; гидротартрат	hydrotartras, atis m
гідроцитрат; гидроцитрат	hydrocitrat, atis m
глід; боярышник	Crataegus, if
гліцерин; глицерин	Glycerinum, i n
гліцериновий; глицериновый	glucerosus, a, um
гліцерофосфат; глицерофосфат	glycerophosphas, atis m
глутаміновий; глутаминовый	glutaminicus, a, um
годувати; питать, кормить	nutrio, ire 4
граміцидин; грамицидин	Gramicidinum, i n
гранула; гранула	granulum, i n
грудний; грудной(о сборе)	pectoralis, e

густий; густой

два рази, двічі; дважды

деревій; тысячелистник

дикаїн; дикаин

димедрол; димедрол

дитина; ребёнок

дібазол; дибазол

дібіоміцин; дибиомицин

діоксибензойний; диоксибензойный

діоксид; диоксид, двоокись

діуретин; диуретин

для; для

добре; хорошо

додавати; добавлять

докладно; тщательно

драже; драже

дуб; дуб

евкаліпт; эвкалипт

екстракт; экстракт

еліксир; эликсир

емульсія; эмульсия

еритроміцин; эритромицин

етазол; этазол

етилкапроат; этилкапроат

етиловий; этиловый

етилхлорид; этилхлорид

ефедрин; эфедрин

ефір; эфир

ефірний; эфирный

желатиновий; желатиновый

(в желатине)

жовтий; жёлтый

жовчогінний; желчегонный

жовч; желчь

жити; жить

spissus, a, um

Д

bis

Millefolium, in

Dicainum, in

Dimedrolum, in

infans, ntism, f

Dibazolum, in

Dibiomycinum, in

dioxybenzoicus, a, um

dioxydum, in

Diuretinum, in

pro

bene

addo, ere 3

exacte

dragee

Quercus, us f

Е

Eucalyptus, if

extractum, in

elixir, irism

emulsum, in

Erythromycinum, in

Aethazolum, in

Aethyliicaproas (atism)

aethylicus, a, um

Aethylii chloridum (i n)

Ephedrinum, i n

aether, erism

aethereus, a, um

Ж

gelatinosus, a, um

flavus, a, um

cholagogus, a, um

chole, esf

vivo, ere 3

З

з; с, со	cum
закисний; закисный	oxydulatus, a, um
закінчувати; оканчивать	finio, ire 4
залізо; железо	Ferrum, in
застосовувати; применять	adhibeo, ere 2
зберігати; хранить	servo, are 1
збір; сбор	species, ei f (pl.)
звіробій; звербой	Hypericum, in
здоров будь; здравствовать	salveo, ere 2
змішувати; смешивать	misceo, ere 2
зовнішній; наружный	externus, a, um
I	
ізотонічний; изотонический	isotonicus, a, um
індометацин; индометацин	Indomethacinum, in
інсулін; инсулин	Insulinum, in
ін`екція; инъекция	injectio, onisf
іхтіол; ихтиол	Ichthyolum, in
K	
какао; какао	Cacao
календула, нагідки; календула	Calendula, aef
калина; калина	Viburnum, in
камфора; камфора	camphora, aef
камфорний; камфорный	camphoratus, a, um
капсула; капсула	capsula, aef
карболовий; карболовый	carbolicus, aum
касторова олія; касторовое масло	oleum (in) Ricini
кашель; кашель	tussis, is f
квітка; цветок	flos, florism
кислота; кислота	acidum, in
кодеїн; кодеин	Codeinum, in
кокаїн; кокаин	Cocainum, in
колодій; коллодий	Collodium, in
конвалія; ландыш	Convallaria, aef
концентрований;	concentratus, a, um
концентрированный	
кора; кора	cortex, icism
кордіамін; кордиамин	Cordiaminum, in
корінь; корень	radix, icisf

кореневище; корневище	rhizoma, atism
кофеїн; кофеин	Coffeinum, in
кофеїн-бензоат натрію кофеин-бензоат натрия	Coffeinum (i) -natrii benzoas (atism)
крапля; капля	gutta, aef
кріп, фенхель; укроп	Foeniculum, in
кропива; крапива	Urtica, ae f
крохмаль; крахмал	Amylum, in
крохмальний; крахмальний	amylaceus, a, um
крушина; крушина	Frangula, aef
ксероформ; ксероформ	Xeroformium, in
кульбаба; одуванчик	Taraxacum, in
кулька; шарик (вагинальний)	globulus, i m
Л	
лаванда; лаванда	Lavandula, aef
ланолін; ланолин	Lanolinum, aef
лапчатка; лапчатка	Tormentilla, aef
льон; лён	Linum, in
лікувати; лечить	sano, are 1; curo, are 1
лимон; лимон	Citrus, i m
лимонний; лимонный	citricus, a, um
лінімент; линимент	linimentum, in
липа; липа	Tilia, ae f
ліпосвий; липоевий	lipoicus, a, um
лист; лист	folium, in
Люголь; Люголь	Lugolum, in
лютенурин; лютенурин	Lutenurinum, in
М	
мазь; мазь	unguentum, in
матір-й-мачуха мати-и-мачеха	TussilagoFarfara, aef
медичний; медицинский	medicatus, a, um;medicinalis, e
медротестрон; медротестрон	Medrotestronum, in
дрібний, тонкий; мелкий	subtilis, e
ментол; ментол	Mentholum, in
метиландростендіол;	Methylandrostendiolum, in
метиландростендиол	
метиловий синій; метиловый синий	Methylenum(i) coeruleum
метилсаліцилат; метилсалицилат	Methyliisalicylas (atism)

метионін; метионин	Methioninum, in
мішечок; мешочек	sacculus, im
мигдаль; миндаль	Amygdala, aef
молочний; млечный	lacteus, a, um
молоко; молоко	lac, lactisn
морфін; морфин	Morphinum, in
мурашка; муравей	formica, aef
мурашиний; муравьиный	formicicus, a, um
миш`яковистий; мышьяковистый	arcenicus, a, um
миш`яковий; мышьяковый	arcenicicus, a, um
м`ята; мята	Mentha, aef
м`ята перцова; мята перечная	Mentha (aef) piperita
Н	
навчатися; учиться	studeo, ere 2
наркоз; наркоз	narcosis, isf
насіння; семя	semen, inis n
настій; настой	infusum, in
настій; настойка	tinctura, aef
нафталан; нафталан	Naphthalanum, in
нафтїзин; нафтизин	Naphthyzinum, in
нашатырний спирт; нашатырный спирт	solutio (onis) Ammonii caustici
неоміцин; неомицин	Neomycinum, in
нікотинувий; никотиновый	nicotinicus, a, um
ністатін; нистатин	Nystatinum, in
нітрогліцерин; нитроглицерин	Nitroglycerinum, in
новокаїн; новокаин	Novocainum, in
новоцефальгін; новоцефальгин	Novocephalginum, in
норсульфазол; норсульфазол	Norsulfazolum, in
О	
обволікуючий; обволакивающий	obvolens, ntis
обліпиха; облипиха	Hippophaë, ës f
оксацилін; оксациллин	Oxacillinum, in
окис, оксид; окись, оксид	oxydum, in
окситетрациклін; окситетрациклин	Oxytetracyclinum, in
оксолін; оксолин	Oxolinum, in
олеандоміцин; олеандомицин	Oleandomycinum, in
оливкова олія; оливковое масло	oleum (in) Olivarum

олія; масло	oleum, in
олійний; масляний	oleosus, a, um
оротат; оротат	orotas, atism
осаджений; осадочный; осаждённый	praecipitatus, a, um
обережно; осторожно	caute
охолоджувати; охлаждать; охладить	refrigero, are 1
оцет; уксус	acetum, in
оцтовий; уксусный	aceticus, a, um
очищений; очищенный	purificatus, a, um
(о спиртах, скипидаре)	depuratus, a, um
(о сыворотках, вакцинах, воде)	rectificatus, a, um
очний; глазной	ophthalmicus, a, um
П	
папаверін; папаверин	Papaverinum, in
паперовий, бумажный	chartaceus, a, um
паста; паста	pasta, aef
пепсин; пепсин	Pepsinum, in
перевернути; перевернуть	verte, ěre 3
перець; перец	Capsicum, in; Piper, erism
перекис; пероксид, перекись	peroxydum, in
персик; персик	Persicum, in
пілюльна маса; пилюльная масса	massa (ae) pilularum
піоцид; пиоцид	Pyocidum, i n
пластир; пластырь	emplastrum, i n
латифілін; платифиллин	Platyphyllinum, in
плівка; плёнка	lamella, ae f; membranula, ae f
плід; плод	fructus, usm
повторювати; повторять	repeto, ěre 3
підшкірний; подкожный	subcutaneus, a, um
під`язиковий; подъязычный	sublingualis, e
позначати; обозначать	signo, are 1
полоскання; полоскание	gargarisma, atism
порошковий;	pulveratus, a, um
порошковий(в порошке)	
порошок; порошок	pulvis, erism
послаблюючий, проносний;	laxans, ntis
слабительное	

прийма́ти; принима́ть
пропіонат; пропионат
протиасматичний;
противоасматический
пустирник; пустырник
пшениця; пшеница

sumo, ere 3
propionas, atism
antiasthmaticus, a, um

Leonurus, im
Triticum, i n

радіоактивний; радиоактивный	Р	radioactivus, a, um
розведений; разбавленный		dilutus, a, um
разведённый		
розчин; раствор		solutio, onis f
розчинний; растворимый		solubilis, e
розчиняти; растворять		solvo, ere 3
ревінь; ревень		Rheum, i n
ректальний; ректальный		rectalis, e
ретинол; ретинол		Retinolum, i n
рідкий; жидкий		fluidus, a, um; liquidus, a, um
рибофлавін; рибофлавин		Riboflavinum, i n
ромашка; ромашка		Chamomilla, ae f
ртуть; ртуть		Hydrargyrum, in
рутин; рутин		Rutinum, in
	С	
саліциловий; салициловый		salicylicus, a, um
сало; сало		axungia, ae f; adeps, ipis m
свинець; свинец		Plumbum, i n
свинячий; свиной		suillus, a, um; porcinus, a, um
свічка; свеча		suppositorium, i n
сечогінний; мочегонный		diureticus, a, um
сироватка; сыворотка		serum, in
сироп; сироп		sirupus, i m
сік; сок		succus, i m
сінестрол; синестрол		Synoestrolum, i n
сінтоміцин; синтомицин		Synthomycinum, i n
сірий; серый		cinereus, a, um
сірка; сера		Sulfur, uris n
сірководневий; сероводородный		hydrosulfuricus, a, um
сірчастий; сернистый		sulfurosus, a, um
сірчаний; серный		sulfuricus, a, um
складний; сложный		compositus, a, um
слиз; слизь		mucilago, inis f
слухати; слушать		audio, ire 4
солодка; солодка		Glycyrrhiza, ae f
соняшник; подсолнечник		Helianthus, im
спирт; спирт		spiritus, us m

спиртовий; спиртовый (в спирте)	spirituosus, a, um
стерилізований; стерилизованный	sterilisatus, a, um
стерилізувати; стерилизовать	steriliso, arel
стрептоміцин; стрептомицин	Streptomycinum, in
стрептоцид, стрептоцид	Streptocidum, i n
стерилізувати; простерилизовать	steriliso, are 1
сульфацил; сульфацил	Sulfacylum, in
сульфодимезин; сульфодимезин	Sulfadimezinum, i n
супозиторій; суппозиторий	suppositorium, i n
суспензія; суспензия	suspensio, onis f
сухий; сухой	siccus, a, um
T	
таблетка; таблетка	tabuletta, ae f
тальк; тальк	Talcum, i n
танін; танин	Tanninum, i n
теобромін; теобромин	Theobrominum, i n
теобромін-натрій;	Theobrominum-natrium (i n)
теобромин-натрий	
терпентинова олія; терпентиновое масло, скипидар	oleum (i) Terebinthinae
тестостерон; тестостерон	Testosteronum, in
тіопентал; тиопентал	Thiopentalum, in
трава; трава	herba, aef
Ф	
фенацетин; фенацетин	Phenacetinum, i n
фенілсаліцилат; фенилсалицилат	Phenylis salicylas (atis m)
фенобарбітал; фенобарбитал	Phenobarbitalum, i n
феноксіметил-пеніцилін;	Phenoxymethylpenicillinum, i n
фенилоксиметил-пенициллин	
фенол; фенол	Phenolum, in
флореналь; флореналь	Florenalum, in
фосфор; фосфор	Phosphorus, im
фосфористий; фосфористый	phosphorosus, a, um
фосфорний; фосфорный	phosphoricus, a, um
фтор; фтор	Fluorum, in; Phthorum, in
фурацилін; фурацилин	Furacilinum, i n
X	
хлористоводневий;	hydrochloricus, a, um

хлористоводородный	Chloroformium, in
хлороформ; хлороформ	Chlortetracyclinum, in
хлортетрациклін; хлортетрациклин	Aethyliichloridum (in)
хлоретил; хлорэтил	
Ц	
ціанід; цианид	cyanidum, in
циклофосфан; циклофосфан	Cyclophosphanum, in
Ч	
чорниця; черника	Myrtillus, in
чистий; чистый	purus, a, um
Ш	
шавлія; шалфей	Salvia, aef
шипшина; шиповник	Rosa, aef
шприц-тюбик, трубочка; шприц-тюбик	spritz-tubulus, im
Я	
яблуко; яблоко	pomum, in
яблучнокислий; яблочнокислый	pomatus, a, um
ягода; ягода	bacca, aef

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Латинська мова та основи медичної термінології : нац. підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. / Л. Ю. Смольська [та ін.] ; за ред. Л. Ю. Смольської. - 3-тє вид., переробл. и допов. - Київ : Медицина, 2016. - 472 с.
2. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Л.Ю. Смольська, В.Г. Синиця, Д.Ю. Коваль-Гнатів та ін.; за ред. Л.Ю. Смольської. — К., 2016. — 472 с.

Додаткова:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I : Анатомічна термінологія: практикум для студ.-іноз. гром. I курсу мед. ф-тів / авт.-уклад. А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова. – 2-ге вид., доопрац. і доповн. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 107 с.
2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.ІІ : Клінічна термінологія : практикум для студ.-іноз. гром. I курсу мед. ф-тів / авт.-уклад. А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова. – 2-ге вид., доопрац. і доповн. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 81 с.
3. Латинська мова та медична термінологія. Ч.ІІІ : Фармацевтична термінологія : практикум для студ.-іноз. гром. I курсу мед. ф-тів / авт.-уклад. А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова. – 2-ге вид., доопрац. і доповн. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 97 с.
4. Латинська мова : практикум для студ.-іноз. гром. I курсу мед. та фарм. ф-тів / авт.-уклад. А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова. – 2-ге вид., доопрац. і доповн. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 96 с.
5. Lingua latina pharmaceutica=Фармацевтична латина: Lingua latina pharmaceutica=Фармацевтична латина: методичний посібник для самостійної роботи студентів (для спеціальностей 226 «Фармація, промислова фармація» та 226 «Фармація, промислова фармація» освітня програма «Технологія парфумерно-косметичних засобів») / уклад. : І. О. Хітрова, Ю. С. Скрипник. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2018. – 70 с.

Ел. ресурси:

1. Латинська номенклатура лікарських форм. Додаткові написи в рецептах. Скорочення в рецептах. Виписування рецептів. – Ел.ресурс: http://intranet.tdmu.edu.ua/data/kafedra/internal/in_mow/classes_stud/uk/med/lik/ptn/.htm
2. Рідкі лікарські форми (настої і відвари, слизи, емульсії, суспензії, мікстури, настойки, екстракти, новогаленові препарати). – Ел. ресурс: http://intranet.tdmu.edu.ua/data/kafedra/internal/pharmakologia/classes_stud/uk/stomat/ntn/.htm
3. Латинська хімічна номенклатура. – Ел. ресурс: http://intranet.tdmu.edu.ua/data/kafedra/internal/in_mow/classes_stud/uk/pharm/prov_p_harm/ptn/.htm

